

از سری کتابهای خانواده مهدوی

زندگی و بیماری موعود

جمعی از مؤلفان

نشریات سبأ النبی
SABAA PUBLICATIONS

زن و یاری موعود

مؤلفین	: جمعی از مؤلفان
ناشر	: سبأ النبی ﷺ
چاپ	: اول / ۱۳۸۷
قیمت	: ۱۵۰۰ تومان
تیراژ	: ۳۰۰۰ نسخه
شابک	: ۵ - ۰۸ - ۵۲۴۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

مرکز پخش: قم / خیابان صفائیه / کوچه ممتاز / کوی فتحی / پلاک ۱۷ و ۱۹

تلفن: ۴ - ۷۷۴۵۰۷۳ فاکس: ۷۷۴۵۰۷۵ همراه: ۰۹۱۲۵۵۳۳۴۱۱

صندوق پستی: ۱۱۳۳ - ۳۷۱۵۳

آبادان / بنیاد فرهنگی حضرت مهدی علیه السلام

همراه: ۰۹۱۶۱۳۱۰۹۸۴

• جمعی از مؤلفان

فهرست عناوین

زنان و حکومت امام زمان علیه السلام

* خدیجه تفرجی

- ۱- جایگاه زن در فرهنگ اسلامی (قرآن - روایات) ۱۵
- الف: قرآن هدایت‌گر انسان ۱۵
- ب: حیات طیّب ۱۶
- ۲- بانوان فداکار در تاریخ اسلام ۱۸
- ۳- نقش مؤثر زن در عرصه‌های مختلف ۲۲
- الف: فرهنگی ۲۲
- ب: سیاست و اجتماع ۲۵
- ۴- نقش زن در انقلاب عظیم پیامبر صلی الله علیه و آله ۳۰

- ۵. نقش زن در انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی..... ۳۴
- الف: تحول زنان در انقلاب اسلامی..... ۳۴
- ب: پیش قدم بودن زنان در انقلاب ایران..... ۳۴
- ج: حضور زنان در تظاهرات..... ۳۵
- د: کمک های مالی زنان به مستضعفین..... ۳۵
- ۶. نقش زن در زمینه سازی برای ظهور..... ۳۶
- ۷ - نقش زن در حکومت امام زمان علیه السلام..... ۳۷

زنان و حکومت امام زمان علیه السلام

* بلقیس فرهانی طاهری

- مقدمه:..... ۴۲
- نقش زنان در دوران پیامبر صلی الله علیه و آله..... ۴۵
- صبر حضرت زینب علیها السلام..... ۴۷
- زنان از نظر اسلام..... ۴۸
- زن و فعالیت های علمی..... ۵۰

- ۵۰ زن و فعالیت‌های اقتصادی
- ۵۱ تثبیت حضور فعال زنان در جامعه
- ۵۳ زن مظهر جمال و مهر الهی
- ۵۷ نقش زنان در قیام امام علیه السلام

جایگاه زن در فرهنگ مهدویت

* زهرا ناصری فر

- ۶۶ بیان تفاوت زنان و مردان از دیدگاه امام علی علیه السلام
- ۷۶ زنان در عصر ظهور
- ۷۹ نکته
- ۸۴ مشکل جهان امروز
- ۸۶ نتیجه

نقش زنان در حکومت امام زمان علیه السلام

* سوسن مشاطلوعی

- ۹۱ نقش زنان در دوران غیبت صغری

- نقش زنان در دوران ظهور ۹۴
- الف) حضور پنجاه زن در بین یاران امام ۹۴
- پنجاه زن از سیصد و سیزده نفر! ۹۶
- ب) زنان آسمانی ۹۷
- ج) رجعت زنان ۹۹
- زنان سرافراز ۱۰۱
- ۱- صیانه ماشطه ۱۰۱
- ۲- سمیه، مادر عمار یاسر ۱۰۲
- ۳- نسیمه، دختر کعب مازنیه ۱۰۴
- ۴- ام ایمن ۱۰۵
- ۵- ام خالد ۱۰۶
- ۶- زبیده ۱۰۷
- ۷- حبابه و البیته ۱۰۸
- ۸- قنواء ۱۰۹
- د. بانوان منتظر ۱۱۰
- انتظار فرج ۱۱۱

زنان مهدی یاور

* آمنه سعدونی

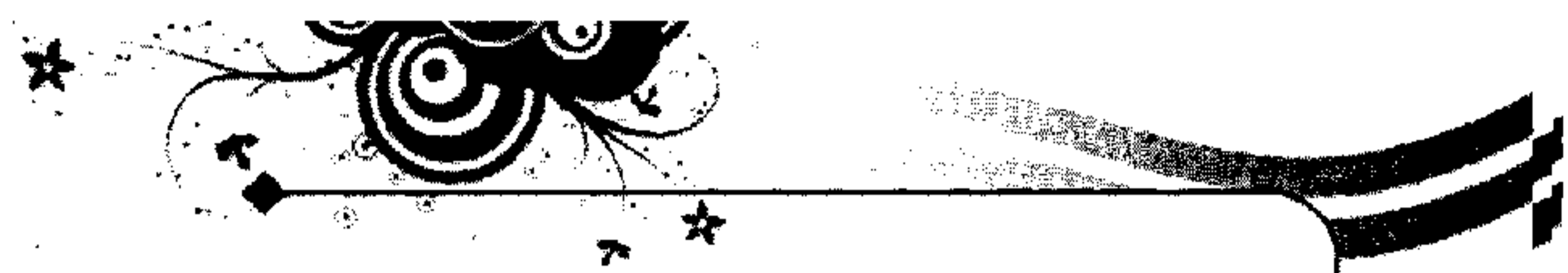
- مقدمه ۱۱۶
- ویژگی‌های یاران حضرت مهدی علیه السلام ۱۱۸
- ۲- ویژگی‌های یاران آن حضرت در قرآن ۱۱۸
- ۲- ویژگی‌های یاران آن حضرت در احادیث ۱۲۰
- بانوان دولت مهدی ۱۲۴

زنان رجعت کننده

* گلناز حمداوی

- زنان رجعت کننده ۱۲۸
- نقش زنان در دولت مهدوی ۱۲۹
- مفهوم رجعت ۱۳۰
- دلیل رجعت ۱۳۰
- ویژگی‌های رجعت ۱۳۲
- الف) مراحل رجعت: ۱۳۲

- ۱۳۳..... (ب) گروه رجعت کنندگان
- ۱۳۴..... ویژگی‌های رجعت کنندگان
- ۱۳۴..... (الف) ایمان خالص
- ۱۳۵..... (ب) ولایت‌پذیری آگاهانه
- ۱۳۶..... (ج) سنخیت با اهل بیت
- ۱۳۷..... (د) رنج و مشقت در راه اهل بیت
- ۱۳۷..... (ه) جهاد و مبارزه
- ۱۳۸..... زنان رجعت‌کننده
- ۱۳۹..... رهیافت‌ها

سلام

اسلام حقوق پایمال شده زن را احیاء نموده و او را دارای ارزش و اعتبار نمود، تا جایی که می‌توان گفت: شخصیت زن مرهون این دین است. اما متأسفانه در همه‌ی جوامع، حتی مسلمانان حقوق همه‌جانبه‌ی آن دوباره فراموش شده است. برخی از جوامع زن را از وظیفه اصلی‌اش یعنی خانه و خانواده جدا نموده و چرخ صنعت و معدن را به دست او داده و این ریحانه را در کارخانه‌ها و کارهای سخت بازی داده‌اند.

برخی نیز او را در کنج خانه گنجانده و از کوچک‌ترین حقوق محروم ساخته‌اند. حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام تمام افراط و تفریط‌ها را می‌زادید، لذا بر اساس روایات عصر ظهور دوباره زن به جایگاه اصلی و واقعی خویش بر می‌گردد.

لازم به ذکر است: روایاتی که سیمای زنان در آخر الزمان را، تیره و تاریک بیان داشته نیز از جهات زیادی مهم و دقیق دانست. یکی از آن جهات‌ها این است که بانوان قدر و عظمت خود را بدانند و آلوده به اینگونه آسیب‌ها نشوند. در حقیقت این احادیث، هشدار می‌دهد که جامعه خصوصاً زنان است که آگاه به خطرات احتمالی باشند و هیچ‌گاه وظیفه‌ی انسانی و اسلامی خود را فراموش نکنند. زنان هستند که نسل زمینه‌ساز را به دنیا آورده و تربیت می‌کنند. امام خمینی علیه السلام می‌فرماید: «اگر شما یک فرزند خوب به جامعه تحویل بدهید، برای شما از همه‌ی عالم بهتر است، اگر یک انسان تربیت کنید، برای شما به قدری شرافت دارد که من نمی‌توانم بیان کنم... دامن مادرها دامن‌ساز است که انسان از آن باید درست بشود.»^۱

از این رو بانوان فرهیخته‌ی بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود علیه السلام آبادان - خرمشهر مطالب ارزشمندی را تهیه و تألیف نموده‌اند که تقدیم جامعه منتظران می‌نماییم.

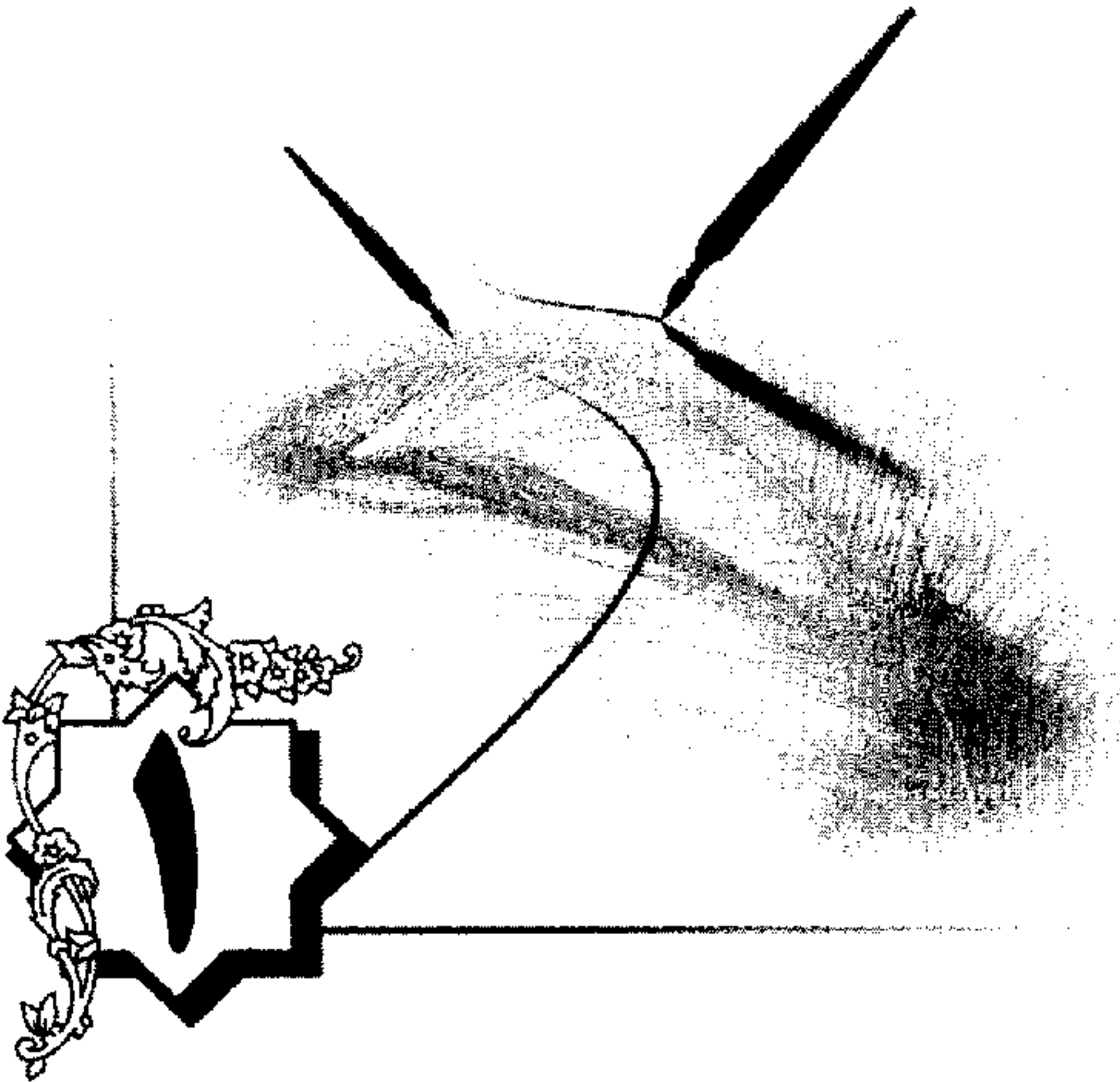
مسعود دریس

۱. صحیفه‌ی نور، ج ۷، ص ۷۶.

زنان

و

حکومت امام زمان علیه السلام

۱- جایگاه زن در فرهنگ اسلامی (قرآن - روایات)

الف: قرآن هدایتگر انسان

این که، زن در قرآن از چه پایگاه عظیمی برخوردار است، مبتنی بر این است که: انسان در قرآن چه پایگاهی دارد. چون قرآن کریم هرگز برای هدایت «مرد» نیامده است، بلکه برای هدایت «انسان» آمده است، لذا وقتی هدف رسالت را تشریح می‌کند، و غرض نزول وحی را بازگو می‌نماید، می‌فرماید:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ﴾

ماه رمضان ماهی است که نازل شده است در آن
قرآن برای هدایت مردم.
کلمه ناس که به عنوان «هدایت انسان» در قرآن مطرح
است، صنف مخصوص یا گروه خاصی را در نظر ندارد بلکه
شامل زن و مرد به طور یکسان می‌شود.^۱

ب: حیات طیّب

این که قرآن می‌فرماید:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً﴾^۲

هر کس کار شایسته کند - چه مرد و چه زن - و
مؤمن باشد قطعاً او را با زندگی پاکیزه‌ای حیات بخشیم.
یعنی در رسیدن به حیات طیّب فقط دو چیز نقش دارند
یکی: حُسنِ فعلی به نام «عمل صالح» و دیگری: حُسنِ فاعلی به
نام «مؤمن بودن روح»، خواه بدن مؤنث باشد خواه مذکر. این

۱. زن در آیه‌ی جلال و جمال، ص ۷۱.

۲. نحل، ۹۷.

«هو مؤمن» ناظر به حسن فاعلی است، یعنی جان باید مؤمن باشد و «عمل صالحاً» ناظر به حسن فعلی باشد،^۱ یعنی کار باید صحیح باشد، کار صحیح از کارگر صحیح، این دو حُسن که کنار هم ضمیمه شدند حیات طیب را به بار می‌آورند. در نتیجه زنان و مردان به عنوان افراد نوع انسان، ویژگی‌های فطری یکسان و هدف واحدی دارند. همه‌ی زنان و مردان به دنیا آمده‌اند تا با استفاده از کرامت‌های ذاتی خود به هدف نهایی خلقت - یعنی تقرب به خداوند و رسیدن به زیبایی‌ها - دست یابند و در بهشت جاوید الهی منزل گزینند.

از دیدگاه قرآن کریم، زن بودن یا مرد بودن نشانه‌ی نزدیکی و قرب به خداوند نیست و به این خاطر به کسی پاداش خاصی داده نمی‌شود. ارج و منزلت زن و مرد به میزان ایمان و عمل صالح آن‌هاست و حیات پاک و طیب از آن کسی است که قلب خود را سرشار از ایمان کند و به اعمال شایسته قیام نماید.^۲

۱. زن در آینه‌ی جلال و جمال، ص ۹۰.

۲. قرآن و تعلیمات دینی، ج ۳، ص ۱۶۲ - ۱۶۳.

۲- بانوان فداکار در تاریخ اسلام

قرآن کریم برای مسأله غضب و مبارزه علیه ستم، مردانی را به عنوان الگو ارائه داده است، اما آنچه که در جریان مبارزه با ستم فرعون مطرح می‌شود، مبارزات زنان است. قرآن کریم از سه زن که موسی را از کشته شدن حفظ نموده و تربیت کردند به عنوان نمونه یاد می‌کند. جریان پرورش موسی کلیم، به عهده این سه زن بوده است: مادر موسی، خواهر موسی و زن فرعون و این سه زن با وضع سیاسی آن روز مبارزه کردند، تا این مرد پرورش یافت قرآن می‌فرماید:

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ﴾^۱

از یکسو وقتی مادر موسی عليها السلام فرزند را به دستور الهی به دریا انداخت، به خواهر موسی گفت: این جعبه را تعقیب کن.

۱. زن در آینه جلال و جمال، ص ۱۴۹.

۲. قصص، ۷.

﴿وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ﴾^۱

از سوی دیگر همسر فرعون گفت:

﴿لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا﴾^۲

نکشید او را شاید سودی به ما رساند یا او را به
فرزندی بگیریم.

و در مجموع این سه زن، زمینه رشد و تربیت موسی علیه السلام را فراهم کردند، تا بساط فرعون برچیده شد. لذا به خوبی روشن است که، به دنبال جعبه تا قصر فرعون رفتن کار آسانی نیست. چه این که اگر مادری به دخترش بگوید، این جعبه را تعقیب کن و از منتهای مسیر آن، اطلاع به دست آور و اگر منتهای مسیرش خانه فرعون بود، برو و پیشنهاد دایه بده و بگو:

﴿هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُدٍ

تَنْصِحُونَ﴾^۳

۱. قصص، ۱۱.

۲. قصص، ۹.

۳. قصص، ۱۲.

آیا راهنمایی کنم شما را به خانواده‌ای که او را
برای شما نگه دارند و دلسوزش باشند؟

نیز، امر سهلی نمی‌باشد. آن روز که هر زن شیرده را
تعقیب می‌کردند تا بفهمند که نوزاد او پسر بوده یا دختر.
چون فقط زنی که مادر می‌شود شیر می‌دهد، نه هر زنی - در
چنین وضعیتی پیشنهاد و معرفی یک زن شیرده به عنوان اجیر
یک امر عادی نیست بلکه قدم نهادن در عرصهٔ خطر و
روبرو شدن با مرگ و اعدام است.

علاوه بر این که مادر شدنِ مادر موسی عليه السلام نیز مخفیانه
بود و به هر حال فرعونیان از نوزاد و جنسیت آن سؤال می-
کردند، چون آنها مرتباً در تعقیب بودند. تا هر نوزاد پسری را
از بین ببرند چنانچه می‌فرماید:

﴿يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ﴾^۱

۱. زن در آینهٔ جلال و جمال، ص ۱۵۰.

۲. قصص، ۴.

پسرانشان را می‌کشت و دخترانشان را زنده نگه می‌داشت.

پس این، یک امر عادی نبود که خواهر موسی عليه السلام به عهده بگیرد و آن هم کار کوچکی نبود که مادر موسی دستور بدهد. آن پیشنهاد زن فرعون هم یک پیشنهاد آسانی نبود و کسی که با خون آشام‌ترین مردم عصر به سر می‌برد، در این مقطع حساس بگوید: «لا تقتلوه عسى أن ينفعنا أو نتخذه ولداً» این پیشنهاد، شهامت و شجاعت این زن را جلوه‌گر می‌سازد.

بنابراین، بخشی از قوای روحی وجود ندارد که در آن بخش فقط مردان پیشتاز بوده و زنان سهمی نداشته باشند، ولیکن اولاً، باید خود زن موقعیت خویش را درک کند و ثانیاً، دیگران به این موقعیت حرمت بنهند و ثالثاً، امکانات را فراهم بکنند، آنگاه ارزیابی شود که در میدان آزمون، چه اندازه، زن می‌تواند موفق بشود و چه اندازه مرد می‌تواند پیشرفت کند.^۲

۱. سوره قصص، آیه ۹.

۲. زن در آینه جلال و جمال، ص ۱۵۱.

۳- نقش مؤثر زن در عرصه‌های مختلف

الف: فرهنگی

یکی از واقعیات پذیرفته شده در تاریخ انسان‌ها روند تکاملی جوامع انسانی و پیشرفت علوم و فنون و گسترش حوزه ادیان الهی در سرزمین‌های مختلف می‌باشد به عبارتی نقش سازنده انسان‌های الهی در ساختن تاریخ غیر قابل انکار می‌باشد در این میان آنچه مورد بحث و سؤال قرار گرفته نقش و چگونگی ایفاء نقش دو جنس از انسان‌ها یعنی زنان و مردان در سازندگی و معماری تاریخ می‌باشد.

بعضی فقط نقش سازندگی تاریخ را به عهده مردان واگذارده‌اند. بعضی سازندگی تاریخ را مربوط به فعالیت زن و مرد می‌دانند. در بین این نظریه‌پردازان باز افراد به دو گروه تقسیم شده‌اند. بعضی برای مردان نقش مستقیم و برای زنان نقش غیر مستقیم در سازندگی تاریخ قائل شده‌اند و برخی

مردان و زنان نقش مستقیم و غیر مستقیم در سازندگی تاریخ قائل هستند.^۱

نقش مستقیم حضرت زهرا علیها السلام در سازندگی تاریخ و انسانها یکی از مشخصه‌ها و علائم نقش آفرینی مستقیم زن در تاریخ، استقلال شخصیتی او و عدم وابستگی او در کسب کمالات و اعمال اراده و نظر او بدون وابستگی به مرد می‌باشد.

آگاهی و علم، صاحب اختیار بودن، اراده مستقل داشتن، دلاوری و شجاعت، خلاقیت پرستنده بودن و ارتباط مستقیم با خدا داشتن، استقلال اقتصادی داشتن، حق نظر و رأی در خانه و جامعه داشتن و حق دخالت نمودن در صحنه‌های گوناگون اجتماعی، سیاسی داشتن احقاق حق نمودن و خطابه و سخنرانی داشتن تعدادی از مصادیق استقلال شخصیتی زن می‌باشد که همه این مصادیق و نمونه‌ها به نحو کامل و با توجه به چارچوبه‌های شرع مقدس اسلام در زندگی و سیره

۱. فرهنگ فاطمیه، ص ۵۶۰، مهدی نیلی‌پور.

حضرت زهرا علیها السلام وجود داشته است و نمایانگر تأثیرگذاری مستقیم زن در تاریخ می‌باشند.^۱

حضرت زهرا علیها السلام پس از رحلت رسول گرامی صلی الله علیه و آله تنها فردی است که با همه وجود از طریق استدلال تا مرز جهاد و شهادت در پایه‌گذاری مکتب تشیع تلاش می‌کند و در غوغا سالاری سیاسی و فرهنگی حاکم بر مدینه تمدنی اصیل و مدنیته علوی را ترسیم و حمایت نمود و در فرهنگ‌سازی تشیع نقش اساسی ایفا کرد در شرایطی که فریاد حضرت علی علیه السلام در گلو می‌پیچید ندای فاطمه زهرا علیها السلام در مسجد مدینه در حضور مردم بلند بود در شرایطی که حضرت علی علیه السلام شمشیر غلاف نموده بود فاطمه زهرا علیها السلام در برابر خلیفه جور زمان خود ایستاده بود و قیام داشت یعنی حضرت علی علیه السلام در قعود بود و فاطمه علیها السلام در قیام بود و نتیجه همین قیام الهی تعریف مکتب تشیع و رسوائی منافقین و مرام فکری آنان بود.

۱. فرهنگ فاطمیه، ص ۵۶۱، مهدی نیلی‌پور.

و به جان خود سوگند می‌خورم که اگر فاطمه علیها السلام وجود
نمی‌داشت، منافقان گمراهی که به زور، پیراهن خلافت را بر
تن کردند و نصوص ولایت را نادیده گرفتند شناخته نمی-
شدند، زیرا حضرتش توانست بین معاندان و سرکشان را با
حجت‌های خود به خاک بمالد، غلطاندازی و اشتباه کاری-
های آنان را با براهین و دلایل روشن خود سرکوب کند و
نقاب نفاق را با سخنانی‌های خود از چهره آنان به یک سو
زند.^۱

ب: سیاست و اجتماع

حضور زن در صحنه سیاست و اجتماع نیز مهم است که
در این مورد نیز برای روشن شدن بحث ذکر مقدمه کوتاهی
لازم است.

۱. فاطمه الزهرا علیها السلام بهجه قلب المصطفى، ص ۱۱۵.

دین از آن جهت که بشر را با دید جمعی می‌نگرد، و برای انسان یک هویت جمعی معتقد است. یک سلسله وظایفی را به عنوان مسائل اجتماعی مطرح می‌کند و مسلمانان را به انجام آن وظایف فرا می‌خواند. آنها که از نبوغ برخوردار نیستند، یا تک اندیشند و فقط به فکر خودشان هستند، خطوط کلی اجتماعی را درک نمی‌کنند یا اگر خطوط کلی جامعه را درک کردند توان نثار و ایثار ندارند، لذا در صحنه اجتماع قدم نمی‌نهند. اگر کسی اهل قیام و اقدام بود معلوم می‌شود که هم مسأله هویت اجتماعی بشر را خوب درک کرده، هم لزوم فداکاری برای گرامیداشت هویت جمعی را خوب تحصیل کرده است. قرآن کریم مؤمنین راستین را چنین معرفی می‌کند که:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ فَإِذَا أَسْتَعَذُّوكَ لِبَعْضِ
 شَأْنِهِمْ فَأُذِنَ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ اللَّهُ ۚ
 إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾

مؤمنین راستین کسانی هستند که هم از نظر عقیده
 به خدا و پیامبرش معتقدند و هم از نظر درک
 مسائل اجتماعی و هوش جمعی، جامعه را خوب
 می‌شناسند و در مسائل جمعی همواره حضور دارند
 و منزوی نیستند.

امر جامع، همان مسائل جمعی یک نظام است. مثلاً نماز
 جمعه یک امر جامع است، تظاهرات، علیه طغیان و استکبار،
 حضور در انتخابات، تأیید رهبری و مسؤولین اسلامی، تأیید
 خدمتگذاران راستین، امر به معروف عمومی و نهی از منکر
 جمعی و صدها نمونه از این قبیل همه امور جامع هستند. لذا
 خداوند می‌فرماید: مؤمنین راستین کسانی هستند که در هیچ

امر جامع رهبرشان را تنها نمی‌گذارند و بدون کسب اجازه از مقام رهبر، صحنه را ترک نمی‌کنند که قصهٔ حنظله «غسیل الملائکه» در ذیل همین بخش از آیات آمده است که به اجازهٔ رسول خدا ﷺ موقتاً صحنه جنگ را ترک کرده است.^۱

داشتن هوش اجتماعی و رعایت حیثیت جمعی به قدری محترم است که قرآن آن را از ویژگی‌های مؤمنین دانسته و می‌فرماید: مؤمنین راستین کسانی هستند که در مسائل جمعی جامعه حضور دارند و رهبرشان را تنها نمی‌گذارند و بدون عذر موجه صحنه را ترک نمی‌کنند و اگر هم معذور بودند بدون اطلاع نمی‌روند. حتی کسی که مثلاً مریض است بدون اعلام، صحنه را ترک نمی‌کند، بلکه اعلام می‌کند که چون مریض نمی‌آیم تا راه بهانه‌گیری را برای دیگران باز نکند. آنگاه اگر کسی معذور بود و به اذن مقام رهبری صحنه را ترک کرد باز هم فضیلتی را از دست می‌دهد. از این رو

۱. زن در آینهٔ جلال و جمال، ص ۲۹۶ آیت الله جوادی آملی.

خداوند به رسولش ﷺ دستور می‌دهد که تو برای آنهایی که
 با عذر صحنه را ترک می‌کنند و با کسب مجوز و اعلام عذر
 در صحنه نمی‌آیند استغفار کن. بنابراین معلوم می‌شود که اگر
 کسی موفق نشد در یک مسأله اجتماعی حضور پیدا کند از
 فیضی بی‌بهره مانده است که باید با استغفار رسول خدا ﷺ
 ترمیم شود. همانطوری که زن در بعضی از ایام ماه از توفیق
 نماز محروم است و گفته‌اند که اگر وضو بگیرد و در مصلاهی
 خود رو به قبله بنشیند و به مقدار وقت نماز، ذکر بگوید
 امید ترسیم آن ثواب هست در اینجا هم اگر کسی معذور بود
 و نتوانست در صحنه حضور پیدا کند و با مجوز رفت،
 رهبران الهی مأمورند که برای او طلب مغفرت کنند، چون
 طلب مغفرت رهبران الهی مایه آرامش و طمأنینه قلب او
 می‌شود. این نموداری از وظیفه جمعی افراد جامعه است که
 قرآن آن را ترسیم می‌کند و در این بخش فرقی بین زن و مرد
 نیست.^۱

۱. زن در آینه جلال و جمال، ص ۲۹۶.

۴- نقش زن در انقلاب عظیم پیامبر ﷺ

با توجه به این که زنان در حکومت حضرت مهدی علیه السلام همان نقشی را دارند که در دوران صدر اسلام داشته‌اند به اختصار، نقش زنان را در آن روزگار بررسی می‌کنیم. هر چند در روایت اشاره شده است که: زخمیان را مداوا کرده، و از بیماران پرستاری می‌کنند. ولی شاید این نمونه‌ای از مهم‌ترین خدمات زنان در روزگار پیامبر صلی الله علیه و آله باشد. زیرا آنان فعالیت‌های دیگری هم داشته‌اند و همین نقش را در زمان حضرت مهدی علیه السلام خواهند داشت. امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«زنان همان کارهایی را که در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله انجام می‌دادند، در زمان حضرت قائم (عج) نیز انجام خواهند داد.»

زنان در جنگ‌های پیامبر صلی الله علیه و آله وظایف دیگری هم چون رساندن آب و غذا به رزمندگان، آشپزی، نگهداری وسایل رزمندگان، تهیه دارو، رساندن مهمات، تعمیر تجهیزات، انتقال شهدا، شرکت در جنگ‌های دفاعی، تشویق رزمندگان

برای عزیمت به جبهه، تشویق آنان در صحنه نبرد و... را عهده‌دار بودند. تشبیه زنان دوران مهدی علیه السلام به زنان دوران پیامبر صلی الله علیه و آله به وسیله امام صادق علیه السلام ما را بر آن داشت که برخی از فعالیت‌های آنان را در صدر اسلام یادآور شویم. بعضی از زنانی که در این فعالیت‌ها نقش مهمی داشتند، عبارتند از:

- ۱- امّ عطیه؛ او در هفت غزوه شرکت کرد. مداوای زخمیان از جمله خدمات وی بود.^۱ امّ عطیه می‌گوید: یکی از وظایف من نگهبانی از وسایل سربازان بود.^۲
۲. امّ عماره (نسبیه)؛ رشادت‌های او در جنگ احد به قدری بود که مورد ستایش و تقدیر فراوان پیامبر صلی الله علیه و آله قرار گرفت.^۳

۱. ابوعوانه، مندرج ۴، ص ۳۳۱. چشم‌اندازی به حکومت مهدی علیه السلام.
 ۲. واقدی، مغازی، ج ۱، ص ۲۷۰. چشم‌اندازی به حکومت مهدی علیه السلام.
 ۳. کنز العمال، ج ۴، ص ۳۴۵. چشم‌اندازی به حکومت مهدی علیه السلام.

۳. امّ ایبه؛ او جزو شش زنی بود که راهی قلعه خیبر شد. پیامبر به آنان فرمود: «به دستور چه کسی به این جا آمده- اید؟» امّ ایبه می گوید: چون آثار خشم را بر چهره آن حضرت مشاهده کردیم، گفتیم: ما با مقداری دارو به منظور مداوای زخمیان آمده ایم. آن گاه حضرت با ماندن ما در آن جا موافقت کرد. شغل ما در آن جا موافقت کرد. شغل ما در این جنگ مداوای زخمیان و پختن غذا بود.

۴. امّ ایمن: در جنگ ها، زخمیان را مداوا می کرد.^۱

۵. حمّنه؛ به زخمیان آب می رساند و آنان را مداوا می- کرد. او شوهر، برادر و دایی خود را در جبهه نبرد از دست داد.^۲

۶. ربیعه دختر معوذ: زخمیان را مداوا می کرد.^۳ او می- گوید: با رسول خدا عازم نبرد شدیم و شهدا را به مدینه انتقال دادیم.

۱. الاصابه، ج ۴، ص ۴۲۳. چشم اندازی به حکومت مهدی علیه السلام.
 ۲. ابن سعد، طبقات، ج ۸، ص ۲۴۱. چشم اندازی به حکومت مهدی علیه السلام.
 ۳. اسدالغابه، ج ۵، ص ۴۵۱. بزاری صحیح، ص ۱۴، ص ۱۶۸ چشم اندازی به حکومت مهدی علیه السلام.

۷. امّ زیاد: او از جمله شش زنی بود که به منطقه جنگ خيبر برای مداوای زخمیان رفت.^۱

۸. امّیه دختر قيس؛ پس از هجرت مسلمان شد. او می-گوید: با گروهی از زنان بنی غفار به حضور پیامبر رسیده، عرض کردیم: مايل هستيم در خدمت شما برای معالجه زخمیان و کمک به رزمندگان، به سوی خيبر حرکت کنیم. پیامبر به نشانه خشنودی فرمود: «با عنایات الهی حرکت کن.»^۲

۹. لیلاي غفاریه: می گوید من زنی بودم که با پیامبر ﷺ برای مداوای زخمیان به جنگ می رفتم.^۳

۱۰. امّ سلیم: در جنگ احد به رزمندگان آب می رساند و با این که حامله بود در جنگ شرکت کرد.^{۴ و ۵}

۱. الاصابه، ج ۴، ص ۴۴۴، چشم اندازی به حکومت مهدی ﷺ.

۲. اسد الغابه، ج ۵، ص ۴۰۵.

۳. نقش زنان در جنگ، ص ۲۲.

۴. ابن سعد، طبقات، ج ۸، ص ۴۲۵، چشم اندازی به حکومت مهدی ﷺ.

۵. چشم اندازی به حکومت مهدی ﷺ، ص ۷۸، نجم الدین طبری.

۵. نقش زن در انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی

الف: تحول زنان در انقلاب اسلامی

یک تحول روحی، یک تحول فکری با اراده مصمم از بچه‌های کوچک تا مردهای بزرگ، از دخترهای کوچک تا خانم‌های بزرگ، همه اقشار با هم قیام کردند و استقامت کردند «ان تقوموا لله» قیام برای خدا جمعاً و فرداً.^۱

من در جامعهٔ زنها یک جور تحول عجیبی می‌بینم که بیشتر از تحول است که در مردها پیدا شده و آنقدری این جامعهٔ محترم به اسلام خدمت کردند در این زمان بیشتر از این مقداری است که مردها خدمت کردند.^۲

ب: پیشقدم بودن زنان در انقلاب ایران

امام خمینی، معمار بزرگ این انقلاب در این باره می‌فرماید: شما زنان دلیر در این پیروزی پیشقدم بودید و هستید...

۱. جایگاه زن در اندیشه امام خمینی، ص ۱۵۹، فصل چهارم.

۲. نقش زنان در پرتوی انقلاب ۱۳۶۷، جایگاه زن در اندیشه امام خمینی، ص ۱۶۴.

آنها در صف اول واقع هستند برای اینکه مردها هم از آنها شجاع شدند. از مجاهدات آنها تشیع شدند.^۱

ج: حضور زنان در تظاهرات

امام خمینی علیه السلام در این خصوص می‌فرماید: شما بانوان محترم برای خدا قیام کردید و برای خدا در این قیام پایداری هستید و آسیب نخواهید دید هر چه می‌دانید - می‌توانید این صفوف خودتان را فشرده‌تر کنید و انقلاب را حفظ کنید و به پیش بروید.^۲

د: کمک‌های مالی زنان به مستضعفین

- خداوند شما مؤمنان را حفظ کند که در نهضت اسلامی خط کافی داشتید و الان هم برای مستمندان کمک کردید و کمک‌های شما بسیار باارزش است، کمک‌های بانوان

۱. نقش زنان در پرتوی انقلاب ۱۳۶۷، جایگاه زن در اندیشه امام خمینی، ص ۱۶۷.

۲. نقش زنان در پرتوی انقلاب ۱۳۶۷، جایگاه زن در اندیشه امام خمینی، ص ۱۸۳.

ارزشش چند برابر کمک‌های مردان است خداوند شما را حفظ کند.^۱

۶. نقش زن در زمینه‌سازی برای ظهور

زن انسان است. آن هم یک انسان بزرگ. زن مربی جامعه است. از دامن زن انسان‌ها پیدا می‌شوند. مربی انسان‌ها زن است. سعادت و شقاوت کشورها بسته به وجود زن است. زن با تربیت صحیح خودش، انسان درست می‌کند و با تربیت صحیح خودش کشور را آباد می‌کند. مبدأ همه سعادت‌ها از دامن زن بلند می‌شود. زن مبدأ همه سعادت‌ها باید باشد.^۲

۷ - نقش زن در حکومت امام زمان علیه السلام

با بررسی روایات درباره نقش زنان پیش و پس از ظهور حضرت مهدی علیه السلام به نکات قابل توجهی دست می‌یابیم. هر

۱. نقش زنان در پیروزی انقلاب، ص ۱۸۵، بیان ۳۳۵.

۲. جایگاه زن در اندیشه امام خمینی علیه السلام، ص ۵۷.

چند طبق بعضی از روایات اکثر پیروان دجال را یهود و زنان تشکیل می‌دهند.^۱

ولی در کنار آنان، زنانی مؤمن و عفیف نیز هستند که در حفظ عقیده خود سخت کوش بوده از اوضاع پیش از ظهور بسیار متأثرند.

برخی از زنان از ثبات قدم و روحیه جهادگرانه‌ای برخوردارند و هر جا که می‌روند با جنگ تبلیغاتی علیه دجال ماهیت ضد انسانی او را آشکار می‌سازند.

بر پایه برخی از روایات چهارصد زن هنگام قیام مهدی علیه السلام آن حضرت را همراهی می‌کنند و اکثر آنها در بخش بهداشت و درمان مشغول فعالیت می‌باشند.^۲

تعدادی از روایات می‌گویند: در میان اصحاب حضرت پنجاه زن وجود دارند.^۳

۱. مسند، احمد، ج ۳، ص ۷۶، فردوس الاخبار؛ ۵، ص ۴۲۴، مجمع الزوائد، ج ۷، ص ۱۵.

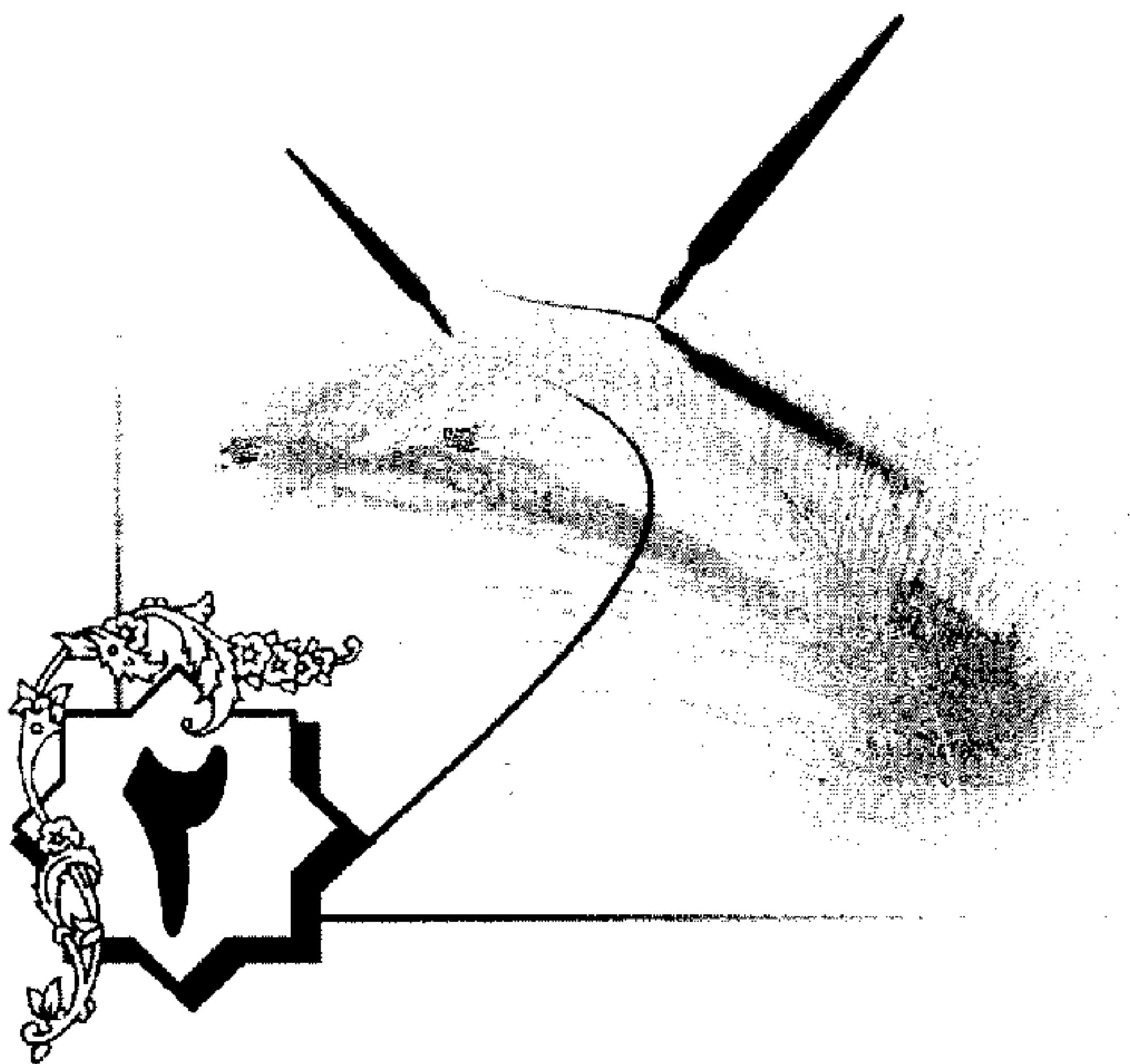
۲. چشم‌اندازی به حکومت مهدی (عج)، ص ۶۸.

۳. بحار، ۵۲، ۲۲۳.

و طبق روایتی، سیزده زن مسئولیت مداوای مجروحان را برعهده دارند. این موضوع، جایگاه و نقش بزرگ زنان را در اسلام و تمدن آن نشان می‌دهد که حضرت در عهد خود عملی می‌سازد. این جایگاه واقع بینانه هم به دور از رفتار جاهلی است که متأسفانه هنوز در برخورد با زنان در کشورهای ما به چشم می‌خورد و هم به دور از هر گونه تحقیر و ابتدالی است که زنان در تمدن غرب گرفتار آیند.^۱

۱. عصر ظهور، علی کورانی، ص ۲۸۲.

زنان
و
حکومت امام زمان علیه السلام

مقدمه:

امام مهدی علیه السلام می فرمایند:

«و فی ابنة رسول الله صلى الله عليه وآله لی اسوة حسنة»^۱

دختر رسول خدا صلى الله عليه وآله برای من اسوه و الگویی نیکو
است.

حضرت زهرا علیها السلام تا پایان عمر شریفش با هیچ حاکم
ظالمی بیعت نکرد حضرت مهدی علیه السلام هم بیعت هیچ سلطان
ستمگری را بر گردن ندارد همان طوری که اذیت و آزاری که

۱. غیبت شیخ طوسی، ص ۲۸۶؛ احتجاج، ج ۲، ص ۵۲۷.

دشمنان نسبت به حضرت فاطمه علیها السلام روا داشتند و سکوتی که مسلمانان پیشه کردند هیچ کدام سبب نشد که ایشان از دعا برای مسلمانان دست بکشند، بلکه دیگران را بر خود مقدم می‌داشت، امام مهدی علیه السلام نیز این ظلم‌ها و انکارها را تحمل می‌کند و از دلسوزی و راهنمایی و دعا برای ما، چیزی فرو نمی‌گذارد.

فاطمه علیها السلام الگوی ایستادگی، صبر، مقاومت در برابر شداید و سختی‌های زندگی است. او دسترنج زحمات پیامبر گرامی اسلام و تربیت دلیر زنی چون خدیجه کبری علیها السلام بود که توانست مردانی چون امام حسن مجتبی و سیدالشهدا علیهما السلام و زنی مبارز، مجاهد و خستگی‌ناپذیر چون زینب کبری علیها السلام را به جامعه اسلامی تحویل دهد و چنان نسلی بیافریند که همواره کاخ‌های افراشته ستم از بیم نهیب رعدآسای کلامشان و عظمت نگاه نافذشان در لرزش و خوف باشند.

پیامبر گرامی اسلام در آن دوران که کمبود و خلأ وجودی یک الگوی به تمام معنا اسلامی را در میان زنان تازه

مسلمان شده احساس می‌کردند، با تمام توان، همت خود را معطوف تربیت انسانی و اسلامی دختران و زنان بیت خویش کرده، و فاطمه علیها السلام حاصل دست رنج پیامبر صلی الله علیه و آله بوده. ایشان رهبر الگوی زنان نه تنها رهبر الگوی زنان بلکه تمام انسان-های آزاده‌ای هستند که جز زلال حقیقت، کام تشنه آنها را سیراب نخواهد کرد. زنان روشنفکر تاریخ با الگو گرفتن از حضرت توانستند در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی گام‌های بزرگی بردارند. زیرا قرآن و سنت به جوامع آموخت که فرقی میان زن و مرد نیست و خداوند هر دو را از یک روح آفریده و تفاوت فقط در جسم آنهاست. زن یکتا موجودی است که می‌تواند از دامن خود افرادی به جامعه تحویل دهد که از برکاتش یک جامعه بلکه جامعه‌ها به استقامت و ارزش‌های والای انسانی کشیده شوند. در آن زمان است که با آفریدن معرفت واقعی به اسلام و حجت خدا بر خلق، پذیرش عمومی برای ظهور تنها منجی عالم پیش خواهد آمد.

نقش زنان در دوران پیامبر ﷺ

با توجه به اینکه زنان در حکومت حضرت مهدی علیه السلام همان نقش را دارند که در دوران صدر اسلام داشته‌اند. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «زنان همان کارهایی را که در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله انجام می‌دادند در زمان حضرت قائم علیه السلام نیز انجام خواهند داد.»^۱

زنان در جنگ‌های پیامبر صلی الله علیه و آله وظایف دیگری هم چون رساندن آب و غذا به رزمندگان، آشپزی، نگهداری وسایل رزمندگان، تهیه دارو، رساندن مهمات، تجهیزات، انتقال شهدا، شرکت در جنگ‌های دفاعی، تشویق رزمندگان برای عزیمت به جبهه تشویق آنان در صحنه نبرد و... را عهده‌دار بودند.

□ ام عطیه: او در هفت غزوه شرکت کرد، مداوای زخمیان از جمله خدمات وی بود.

۱. اثبات الهداة، ج ۳، ص ۷۵.

□ ام عماره (نسیبه): رشادت‌های او در جنگ احد به قدری بود که مورد ستایش و تقدیر فراوان پیامبر ﷺ قرار گرفت.

□ فاطمه رضی الله عنها در روز احد: پس از گذشت سیزده ماه از پیکار عقیدتی و پیروزمندانه‌ی «بدر» نبرد «احد» رخ داد. در این نبرد بیش از هفتاد نفر از یاران شایسته و برگزیده‌ی پیامبر که جانب حمزه در صدر آنان قرار داشت در بستر شهادت آرمید، در این جنگ بود که پیشانی مقدس پیامبر گرامی و دندان‌هاش هدف تیراندازی‌های دشمن قرار گرفت. خون چهره مبارک و دهان و محاسن شریف او را فرا گرفت.

□ صفیه دخت آزاده‌ی بنی هاشم و عمه پیامبر و خواهر حمزه به همراه محبوبه‌ی خدا و پیامبر، فاطمه رضی الله عنها به سوی میدان خونین احد حرکت کردند.

صفیه و فاطمه رضی الله عنهما دوان دوان خود را به پیامبر و جسد به خون خفته حمزه رساندند.

صبر حضرت زینب علیها السلام

«قَدْ عَجِبْتُ مِنْ صَبْرِكَ مَلَائِكَةُ السَّمَوَاتِ»^۱

تمام مراتب صبر را با همه‌ی خصوصیات دارا بود و لذا فرشتگان از صبر آن حضرت متعجب شدند. با اینکه از صبر احدی قبل از او متعجب نشده بودند، و اما حضرت زینب چون در جمیع مصایب شریک برادر و در هر حال صابر بوده دارای خصوصیات مخصوصی بوده معلوم است، هر کس محبتش به هر چه زیادتر، مفارقتش سخت‌تر و چون حضرت زینب علیها السلام در این عالم علاقه زیادی به حضرت سیدالشهدا داشت پس مفارقت او به اندازه علاقه به او صبر بر چنین مصیبت، نهایت ندارد و شاهد بر این که علاقه او به برادر زیاد بوده این است که ترک جمیع علایق نمود و به ملازمت برادر حاضر شد. و لذا از قول آن حضرت مکرمه گفتند:

سَأُصْبِرُ حَتَّى يَعْجِزَ الصَّبْرُ عَنِّ صَبْرِي

۱. بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۳۱۷ «زیارت‌نامه حضرت زینب علیها السلام»

آن چنان صبر و استقامت کنم که خود صبر از
صبر من ناتوان گردد.

حضرت زینب علیها السلام باعث حفظ اسلام محمدی شد. اجر این
عمل به سادگی معلوم نیست زیرا سبب هدایت کلیه نفوس تا
روز قیامت شد اگر آن را حفظ ننموده بود با آن خیالات بنی
امیه، از اسلام محمدی صلی الله علیه و آله اسمی باقی نمی ماند.

زنان از نظر اسلام

زنان نقش حساسی در بنای جامعه اسلامی دارند و اسلام
را تا حدی ارتقا می دهند و متناسب با چنین رشدی می تواند در
ساختمان حکومت اسلامی مسئولیت هایی به عهده بگیرد:
قرآن نمونه بارز این نوع حکومت را در داستان ملکه «سبا»
بیان می کند، اتکای بلقیس به روش شورا در سیستم حکومتی،
اعتماد مردم به او، اتخاذ سیاست صلح عادلانه و آگاهانه به
جای جنگ کینه توزان، نادیده گرفتن تکبر شاهانه در برابر

دعوت دینی حضرت سلیمان، معرفت باطنی او از حکومت،
مورد تأیید قرآن و دلیل بر توانایی ذاتی و طبیعی زنان بر
زمامداری و مدیریت به معنی عام است. مقایسه برخورد
بلقیس و فرعون با دو پیامبر دعوت کننده به دین، و نوع اعمال
حاکمیت این دو، نشان از خرد و عدالت بلقیس در اعمال
حاکمیت براساس آرا و نظر صاحب نظران است. صلاح و فساد
جامعه در گرو صلاح و فساد زنهاست چرا که پایه اصلی
تعالی و توسعه جامعه، سرمایه های انسانی آن جامعه است و
زنان که تولیدکنندگان و هدایت کنندگان سرمایه هستند.
نقش اساسی را دارند. اوج تجلی این تأثیرگذاری را در
شخصیت حضرت زهرا علیها السلام می توان دید. زنی که در حجره های
کوچک و خانه های محقر انسان هایی تربیت کرد که نورشان
از خاک تا آن سوی افلاک و از ملک تا آن سوی ملکوت
اعلی می درخشد.

زن و فعالیت‌های علمی

﴿اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ﴾^۱
خدا مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می‌گرداند.
تحصیل و علم و دانش یکی از جنبه‌های حضور زن در جامعه می‌باشد و این امر به گونه‌ای دارای اهمیت و ارزش است که اسلام همان‌طور که کسب علم و دانش را برای مردان واجب می‌داند زنان را نیز به همان نسبت به تحصیل علم فرمان داده و از گهواره تا گور یعنی از آغاز تا سرانجام به این امر مهم ترغیب نموده است. زیرا این آیه شریفه اختصاص به مردان ندارد.

زن و فعالیت‌های اقتصادی

﴿لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَبْنَ﴾^۲

۱. مجادله، آیه ۱۱.

۲. نساء، ۳۲.

آرزو (و توقع بیجا) در فضیلت و مزیتی که خدا به آن بعضی را بر بعضی برتری داده مکنید که هر که از مرد و زن از آنچه اکتساب کنند بهره‌مند شوند و هر چه خواهید از فضل خدا درخواست کنید نه از خلق (تا به شما اعطا کند) که خدا به همه چیز دانا است.

بر اساس تعالیم مقدس اسلام، هیچ کس حق سلب مالکیت از زن و ایجاد مانع برای فعالیت‌های اقتصادی او را ندارد و زنان همان‌گونه که از سایر حقوق اجتماعی بهره‌مند هستند از این حق الهی نیز برخوردار خواهند بود.

تثبیت حضور فعال زنان در جامعه

«من عمل صالحا من ذکرا و انثی و هو مومن فلنحیینه حیوه طیبه و لنجزینهم اجرهم»

حضور زن در جامعه و تلاش و مجاهدت وی در عرصه‌های مختلف اجتماعی از موضوعات و مسائل مهمی است که همواره از مباحث بنیادین بوده است.

از دیدگاه تعالیم مقدس اسلام، زنان از کلیه حقوق اجتماعی بهره‌مند می‌باشند و هیچ مانع و حصار نمی‌تواند راه‌های حضور فعال آنان در جامعه را سد نماید و این انسان خلاق را از بهره‌رسانی به اجتماع محرم گرداند.

جهانی‌سازی اسلامی راهی میانه را در پیش می‌گیرد دنیاطلبی و فردگرایی افراطی سرمایه‌داری در مالکیت فرد را تنها معیار نمی‌شناسد و بر محور حق و عدل در رابطه بین انسان‌ها دور می‌زند و با هر گونه مانعی برای دستیابی به حقوق انسان‌ها می‌ستیزد. اگر ما نتوانیم به درستی، ابعاد و زوایای مختلف الگوی رهایی زنان را در اندیشه مهدوی در عصر حاضر بازگو کنیم و نسبت به ارتباط آن را با جهانی شدن بسنجیم. از قافله اندیشه و گفتمان روز به دور خواهیم بود و نخواهیم توانست درک و فهم بشری را درباره آینده درخشان جهانی به خوبی شکل دهیم.

ملل مختلف در جهان به ویژه داعیه‌داران رهایی زنان از تبعیض را باید به این باور نزدیک کرد که جهانی شدن

حکومت مهدوی علیه السلام به معنای جهانی شد فضیلت‌هاست
«فيملاً الارض به قسطاً و عدلاً كما ملئت جوراً و ظلماً».

مردم به ویژه زنان در عرصه حکومت جهانی مهدی
موعود علیه السلام فرصتی خواهد یافت که خوب بیندیشند و
حکومت و دانش واقعی را بیاموزند به طوری که زنان در
خانه خود به کتاب خدا و سنت پیامبر حکم می‌کنند.

زن مظهر جمال و مهر الهی

با اینکه اسلام زن‌ها را به حجاب دعوت می‌کند اما از
عاطفه‌ی زن به عنوان یک محور تربیتی استفاده می‌کند. اسلام
زن را در سایه حجاب و سایر فضائل به حساب می‌آورد تا
معلم عاطفه، رقت، درمان، لطف و صفا باشد. دنیای کنونی به
ویژه غرب، حجاب را از زن گرفت تا زن به بازار بیاید و
غریزه را تأمین کند. زن وقتی با سرمایه غریزه به جامعه آمد
دیگر معلم عاطفه نیست فرمان شهوت می‌دهد نه دستور
گذشت. یعنی آن هنر و فضیلت و جمال خدادادی که با نام

عاطفه، به زن داده شده از آن محرومند و آنچه که خدا به طبیعت زن داد آن را برخورد مسلط کرده‌اند. طبق قانون تورات اگر هر موجودی صفات و خصوصیات جسمانی خود را که منتقل شده به کودک، جهت انسانی و مثبت داشته باشد، زمینه رشد شخصیت مثبت انسانی قوی‌تر از شخصیت منفی خواهد بود. و چنانچه صفات انتقالی دور از شایستگی- های معنوی و انسانی باشند زمینه رشد منفی شخصیت شدیدتر خواهد بود. آنگاه که حضرت علی علیه السلام ترس فرزندشان محمد حنفیه را در رویارویی با دشمن در جنگ جمل مشاهده کردند آن روحیه را نیز از آثار به جای مانده از مادرش دانسته با اینکه حضرت علی علیه السلام در شجاعت بی‌نظیر بودند اما این داشتن فرزندی شجاع کافی نیست و بدین وسیله حضرت بر نقش ممتاز و اساسی زن در شکل‌گیری شخصیت فرزند و شکوفایی استعدادهای او تأکید می‌فرماید. آیا مسئولیتی هست که با این وظیفه الهی و انسانی برابری کند.

پیامبر ﷺ فرمود:

بهترین زنان شما، زنی است که فرزند بزاید و
مهربان باشد خودش را بپوشاند و پاکدامن باشد،
در میان خانواده‌اش و در برابر همسرش خود را
جلوه بدهد و در برابر مردان بیگانه خود را حفظ
کند، سخن شوهرش را بشنود و او را اطاعت کند.

پوشش و پاکدامنی بسیار مهم است، زنانی که پوشش
ندارند کمتر در جذب مرد و ایجاد حالت طلب و عطش در
مردان موفقند. پوشش به زنان وقار و عظمت می‌بخشد و آنها
را در دل مردان به صورت بت‌های افسانه‌ای قرار می‌دهد. اما
زنانی که با جلوه‌گری‌ها و طنازی‌ها، اخلاق جاهلیت را در
جامعه رواج می‌دهند. بدانند که یک هزام زنانی که پوشش
دارند در نزد مردان ارزش ندارند و به همین جهت در کار
خویش موفق هم نیستند و مردانی که به آنها دل می‌دهند دلی
همه جایی و وحشی دارند.

پاکدامنی نیز به گوهر وجود زن ارزش می‌دهد. زنان
هرزه به هیچ وجه نمی‌توانند برای خود جایی در دلی باز کنند

آنها باید بدانند که فقط وسیله‌ای برای اطفای شهوت شیطان مردان هوسباز هستند و هرگز کسی بر آنها به عنوان شریک زندگی و یار و همدم و مونس نگاه نمی‌کند و روزی که جلوه، جوانی خود را از دست دادند، متوجه می‌شوند که آن مردانی که مگس‌وار گرد شیرینی می‌چرخند، آنها را فراموش می‌کنند.

بنابراین تنها تمسک به ریسمان ولایت اهل بیت علیهم‌السلام و شناختن امام زمان خود در هر زمانی می‌توان از هر گونه آلودگی دور شد و صراط مستقیم را که می‌توان حضرت زهرا علیها‌السلام که پاک‌ترین زن در عالم است را الگوی زندگی قرار داد و امام زمان می‌فرماید الگو و اسوه من مادرم زهرا علیها‌السلام است این مادر الگویی برای تمام امامان بوده و مقامی والایی دارد که اگر زن نبود می‌توانست جانشین پدر شود.

نقش زنان در قیام امام علیه السلام

با بررسی روایات درباره نقش زنان پیش و پس از ظهور حضرت مهدی علیه السلام به نکات قابل توجهی دست می‌یابیم. هر چند طبق بعضی از روایات، اکثر پیروان دجال را یهود و زنان تشکیل می‌دهند. ولی در کنار آنان، زنان مؤمن و عفیف نیز هستند که در حفظ عقیده خود سخت‌کوش بوده، از اوضاع پیش از ظهور بسیار متأثرند. برخی از زنان از ثبات قدم و روحیه جهان‌گرانه‌ای برخوردارند و هر جا که می‌روند با جنگ تبلیغاتی علیه دجال، ماهیت ضد انسانی او را آشکار می‌سازند بر پایه برخی از روایات چهارصد زن هنگام قیام مهدی علیه السلام، آن حضرت را همراهی می‌کنند و اکثر آنها در بخش بهداشت و درمان مشغول فعالیت می‌باشند البته در روایات درباره تعداد زنانی که به هنگام قیام حضرت با او خواهند بود، اختلاف وجود دارد و برخی از روایات از سیزده زن نام می‌برند که هنگام ظهور حضرت مهدی علیه السلام با

حضرتش می‌باشند و شاید آنها از کسانی هستند که از نیروهای ابتدایی مهدی علیه السلام می‌باشند. برخی از روایات نیز عدد زنانی را بعد به حضرت یاری می‌رسانند، هفت هزار و هشتصد نفر ذکر کرده است و آنان زنانی هستند که پس از قیام، حضرت را همراهی می‌کنند و در کارها به آن حضرت کمک می‌کنند.^۱

رسول خدا می‌فرماید:

عیسی بن مریم در بین هشتصد زن با چهارصد فرود می‌آید که آنان از بهترین ساکنان روی زمین و از صالح‌ترین زنان گذشته هستند.^۲

امام باقر علیه السلام می‌فرمایند:

به خدا سوگند سیصد و اندی نفر خواهند آمد و پنجاه زن نیز در میان آنها است. مفضل بن عمر می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمود همراه حضرت قائم سیزده زن هستند عرض کردم آنان چه می‌کنند و

۱. چشم‌اندازی به حکومت مهدی، ص ۶۸.

۲. همان، به نقل از کنز العمال، ج ۱۴، ص ۳۳۸.

چه نقشی خواهند داشت؟ فرمود: زخمی‌ها را مداوا می‌کنند و از بیماران پرستاری می‌نمایند، همچنان که همراه رسول خدا ﷺ بودن گفتند آن سیزده نفر را نام ببرید. فرمود: قنوا دختر رشید، ام ایمن، حبابه و البیه، سمیه مادر عمار یاسر، زبیده، ام خالد احمیه، ام سعید حنفیه، صیانه ماشطه و ام خالد جهنیه.^۱

در کتاب خصائص فاطمیه آمده است در دولت مهدی علیه السلام سیزده زن برای معالجه زخمیان زنده گشته و به دنیا باز می‌گردند که یکی از آنها صیانه همسر حزقیل و آرایشگر دختر فرعون بوده است حزقیل گنجینه‌دار و پسر عموی فرعون بود که به حضرت موسی ایمان آورد.

در عرصه حکومت مهدوی علیه السلام مردم یاد می‌گیرند یکدیگر را دوست بدارند به حق هم تجاوز نکنند، توحید محور و اخلاق‌گرا باشند و جامعه‌ای عاری از فساد و تباهی

۱. همان، به نقل از اثبات الهداة، ج ۳، ص ۷۵.

تشکیل دهند. در مدینه فاضله مهدوی همه جا قسط و عدالت است و دیگر اثری از تبعیض‌ها، ظلم‌ها بر علیه زنان و کودکان نخواهد بود و مردم شاهد لبریز شدن زمین از عدل و داد خواهند بود و دامنه عدالت او تا اقصا نقاط جهان و زوایای ناپیدای جامعه گسترده خواهد شد.

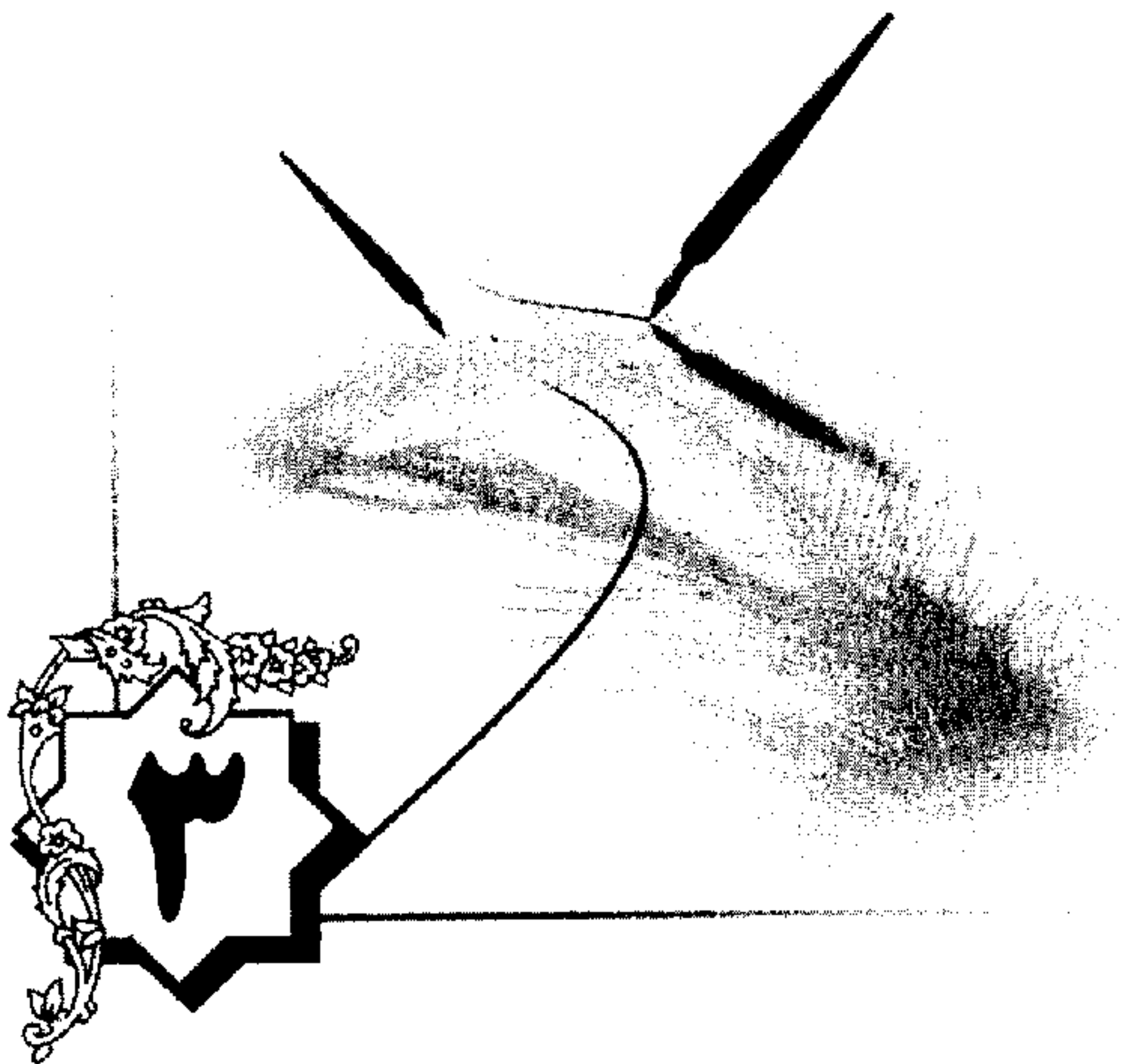
آنها که انتظار چنین برنامه‌ای هستند، هم باید سطح آگاهی و ایمان خود را بالا ببرند و هم در اصلاح اعمال خویش بکوشند. تنها کسانی هستند که می‌توانند نوید همگامی در حکومت او به خود دهند، به آنها با ظلم و ستم همکاری دارند، و نه آنها که از ایمان و عمل صالح بیگانه‌اند نه افراد ترسو و زبونی که بر اثر ضعف ایمان از همه چیز حتی از سایه خود می‌ترسند و نه افراد سس و بی‌حال و بیکاری که دست‌گذارده و در برابر مفسد محیط و جامعه - شان سکوت اختیار کرده و کمترین تلاش و کوشش در راه مبارزه با فساد ندارند. این است اثر سازنده انتظار قیام مهدی علیه السلام در جامعه اسلامی.

امام صادق علیه السلام فرمود:

زمانی بر بندگان خدای بزرگ نزدیک‌ترند و خدا از ایشان راضی‌تر است که حجت خدای متعال از میان آنان ناپدید گردد و ظاهر نشود و آنان جایش را هم ندانند. این همه بدانند که حجت و میثاق خدا باطل نشده است در آن زمان، هر صبح و شام چشم انتظار فرج باشید.

هر کس شادمان می‌گردد از اینکه از یاران حضرت مهدی علیه السلام باشد، باید منتظر باشد و به پرهیزکاری و اخلاق نیکو رفتار نماید او منظر واقعی است.^۱

**جایگاه زن
در
فرهنگ مهدویت**

«اللهم انا نشكوا اليك فقد نبينا صلواتك عليه و آله و غيبة
ولينا و كثرة عدونا و قلة عددنا و شدة الفتن بنا.»^۱

خدایا!

از فقدان و از دست دادن پیغمبرمان،

از غیبت و پنهانی امامان

از کثرت و بسیاری دشمنانمان،

از کمی و اندکی تعداد نفراتمان

از روی آوردن فتنه‌ها به سویمان،

شکوه و شکایت نزد تو می آوریم.

قبل از شروع بحث در مورد جایگاه زنان در عصر قبل و پس از ظهور بیان این نکته ضروری می آید که ابتدا بدانیم اصولاً چه تفاوتی بین خلقت زن و مرد و مسئولیت های آنها در عرصه خانواده و اجتماع وجود دارد. چرا که با توجه به محدودیت هایی که زن در خانواده و اجتماع به طور ذاتی و فردی دارد چرا باید اینقدر از جانب خداوند و اهل بیت علیهم السلام مورد توجه قرار گیرد و با تعمق در آیات الهی و احادیث معصومین علیهم السلام این جایگاه خاص به خوبی مشاهده می گردد و نیز چگونه می توان با توجه به همه نواقصی که در وجود یک زن نسبت به مرد نهفته است (که بعدها از این نواقص نیز خواهیم گفت) به این باور رسید که در دوران ظهور مهدی آل رسول صلی الله علیه و آله زنان در امور اجرایی و فرماندهی امور کشور قرار می گیرند. پس اگر این همه کاستی ها وجود دارد چنین امری چگونه اتفاق می افتد و این پرسشی است که همواره ذهن بسیار از انسان های دوران غیبت امام علیه السلام را به

خود مشغول کرده که در بحث‌های آینده پاسخ همه این پرسش‌ها داده می‌شود.

بیان تفاوت زنان و مردان از دیدگاه امام علی علیه السلام

امیرمؤمنان حضرت علی علیه السلام که خود دریایی از علم و فضیلت و دانشند و هیچ کس پس از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله همپایا و همتای ایشان در وسعت برخوردارگی از همه علوم الهی خلق نشده و نخواهد شد و در بیان شیوا و پیامی رسا نکته مهم (ناقص العقل) بودن زنان را به خوبی متذکر می‌شوند و برخلاف پندارها و تعبیرهای غلط برخی که عقیده دارند (ناقص العقل) بودن زن به معنی این است که میزان درک و فهم مسائل گوناگون از جانب زن نسبت به مردم به گونه‌ای است که قدرت حلاجی و نتیجه‌گیری آن مسائل از حیطة عقل وی خارج است و همواره مردان در درک و فهم و نتیجه‌گیری و به کار بردن آن مسئله توانمندترند به این دلیل هرگز نمی‌توان به ادراکات عقلی زن تکیه داشت حال آنکه

بزرگ مرد تاریخ بشری و دریای علوم و معارف گوناگون
امیر مومنان حضرت علی علیه السلام در این باره می‌فرمایند:

ای مردم همانا زنان با مردان در ایمان و بهره‌وری
از اموال و عقل متفاوتند اما تفاوت ایمان بانوان در
برکنار بودن از نماز و روزه در ایام عادت ماهانه
آنهاست. و اما تفاوت عقلشان با مردان بدان جهت
که شهادت دو زن برابر شهادت یک مرد است و
علت تفاوت در بهره‌وری از اموال آنکه ارث زنان
نصف ارث مردان است می‌باشد.

نواقص در اینجا یعنی تفاوت و تفاوت در آیه سوم سوره‌ی
ملک ﴿مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَوتٍ﴾^ط

یعنی امام می‌خواهد بفرماید: زن و مرد هر کدام روحیات
و صفات مخصوص به خود دارند و جایگاه هر کدام باید
حفظ گردد.

از این بیان مولا علی علیه السلام به خوبی می‌توان فهمید که زن
خلقتی پیچیده، عجیب و در عین حال متفاوت در احساسات و

روحیات نسبت به مرد را دارد که با توجه به جایگاه مقدس حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در پیشگاه پروردگار این امر به وضوح روشن می‌گردد که چگونه یک زن می‌تواند محوریت خلقت را دارا باشد. با این مقدمه می‌توان بحث زنان عصر غیبت و پس از ظهور را نیز بهتر و روشن‌تر مطرح نمود حال به نکات اخلاقی و اجتماعی بیان شده در قرآن نیز می‌پردازیم تا بتوانیم با اصل وظایف یک زن در فرهنگ مهدویت بیشتر آشنا شویم.

در قرآن خداوند متعال می‌فرماید:

﴿وَإِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ إِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ
وَاصْطَفٰكِ عَلٰٓى نِسَآءِ الْعٰلَمِيْنَ * يٰمَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ
وَاسْجُدِيْ وَارْكَعِيْ مَعَ الرّٰكِعِيْنَ﴾

و آنگاه فرشتگان گفتند: ای مریم همانا خداوند تو را برگزیده و پاکیزه گردانیده و بر زنان جهان برتری بخشید * ای مریم فرمانبردار خدا باش و نماز را با اهل طاعت بجا آور.

۱. آل عمران، آیه ۴۲ و ۴۳.

این آیه شریفه بیانگر این مطلب است که یک زن همچون مریم چگونه می‌تواند مقام قرب الهی را احراز نموده و جزء پاک‌ترین و برترین زنان عالم تلقی گردیده. پس اهمیت پاکدامنی و عفاف در مورد زن به خوبی بیان گردیده. پس رمز موفقیت زنی که بخواهد در دوران حاکمیت ولی عصر علیه السلام جز برترین زنان و در امور اجرائی حکومت جهانی آن امام قرار گیرد همان مسأله عفاف و پاکدامنی اوست و همین امر مورد توجه خاص پروردگار عالم و اهل بیت علیهم السلام قرار گرفته و باعث پیشرفت زنان در عصر ظهور می‌گردد.

نکته قابل توجه دیگری که در آیه شریفه باید بدان اشاره داشت مسأله ایمان و تقوا و زهد و پرهیزگاری است. در این آیه خداوند متعال پس از طرح مسأله عفاف مریم او را به تقوای الهی دعوت می‌کند و نمازی که انسان را از هر منکر و فحشایی باز می‌دارد سرلوحه برنامه زندگیش قرار می‌دهد و به وی امر می‌نماید که مانند سایر ایمان آورندگان و نمازگزاران، سر به فرمان الهی فرود آورده و در برابر لطف و

نعمت بزرگی که به وی ارزانی داشته سر تسلیم و تعظیم فرود
 آورد. لذا از همین جا نیز می‌توان به مساله زهد و تقوا در
 رابطه با زنان عصر مهدویت و اهمیت وجود آن در سرمشق
 بودن یک برنامه زندگی و در رأس همه شئون فردی و
 اجتماعی قرار گرفتن پی برد و فهمید که زنانی در عصر ظهور
 مورد توجه خاص حضرت بقیه الله الاعظم علیه السلام قرار می‌گیرند
 که قلوبشان از هر گونه رذالت و پلیدی پاک بوده و ظرف
 تقوای الهی قرار گرفته است و این با توجه به موقعیت زنان
 دوران غیبت که متأسفانه چه در جوامع غربی و چه در
 ممالک شرقی شاهد تزلزل این موقعیت (از نظر آلت دست
 نابکاران و راهزنان عفاف و حجاب زنان واقع شدن) می‌باشیم
 بسیار حائز اهمیت و توجه است. این آیه و دهها آیه دیگر در
 قرآن وجود دارد که در همه آنها خداوند متعال توجه خاص
 خود را به زن و موقعیت فردی و اجتماعی او دارد و با طرح
 همه مسائلی که باعث نجات از ورطه تباهی و فساد و رسیدن
 او به کمالات انسانی می‌شود تکلیف او را نیز در رابطه با
 همه افرادی که با وی به هر گونه در تعاملند مشخص کرده و

به گفته‌ای دیگر حجت را بر وی تمام می‌فرماید چرا که تربیت فرد به تبع آن تربیت یک جامعه بسته به وجود این موجود ظریف و پیچیده عالم هستی است که فرو رفتن در او برابر با تباهی یک جامعه و بالعکس، رشد کمالات انسانی او باعث رسیدن یک جامعه به اوج کمالات انسانی است و در اصل زن سکاندار کشتی خانواده و بلکه جامعه است.

جایگاه حضرت زهرا علیها السلام در پیشگاه حق و امام معصوم علیه السلام در آیه‌ای که اوج عظمت وجودی حضرت زهرا علیها السلام بیان می‌شود چنین آمده است:

﴿قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ﴾^۱

هان ای پیامبر صلی الله علیه و آله! بگو در برابر رسانیدن پیام خدا، هیچ پاداشی از شما نمی‌خواهم جز دوست داشتن نزدیکانم...»

۱. سوره شوری، آیه ۲۳.

در این آیه و چندین آیه دیگر با همین موضوع یا موضوع مشابه آن تأکید خداوند بر مسئله دوست داشتن نزدیکان پیامبر به خوبی نشان داده شده در تفسیر این آیه همین گفته امامان معصوم علیهم السلام کافی است که همگی متفقاً در تفسیر کلمه «قربی» خانواده پیامبر را معرفی می‌نمایند که همانا علی و فاطمه و دو فرزند بزرگوارشان علی و فاطمه می‌باشند و این مسأله نه تنها در کتب مختلف شیعه بلکه در کتاب‌های اهل سنت نیز از پیامبر روایت گردیده است^۱ و علماء و دانشمندان شیعه و سنی بر این موضوع به شکل متفق القول اذعان داشته‌اند که منظور از خویشان پیامبر کسی جز علی و فاطمه و فرزندان ایشان علی و فاطمه نمی‌تواند باشد. برای اثبات این قول همین روایت از پیامبر کافی است که در مورد دختر بزرگوارشان می‌فرمایند:

فاطمه پاره تن من است، هر که او را دوست بدارد
 مرا دوست داشته و هر که او را دشمن بدارد مرا
 دشمنی کرده و رضای او رضای من و رضای
 پروردگار من است.

۱. ر. ک: فضائل الخمسة فی الصحاح الستة.

از این گفته پیامبر ﷺ به خوبی می‌توان دریافت که حضرت زهرا علیها السلام از چه موقعیت و جایگاهی در پیشگاه پروردگار و خود ایشان داشته‌اند و این مقام توسط یک زن آن همه در آن سن و سال کم، احراز نمی‌شود مگر با داشتن زهد و پارسایی و پاکی و طهارت قلبی که زهرا علیها السلام به عنوان برترین و شایسته‌ترین بانوان عالم هستی همه این کمالات و مکارم اخلاقی را یکجا داشته‌اند که توانسته‌اند این چنین جاه و جلالی را در درگاه احدیت کسب نموده و به قول خالقش بهانه خلقت خلائق گردد.

حال با طرح این موضوع می‌توان این پرسش را مطرح کرد که: چگونه می‌شود که فرزند عزیزشان و آخرین ذخیره الهی در روی زمین حضرت مهدی موعود علیه السلام در کلیه شئون زندگی او بدو تولد تا پایان عمر شریفشان بهترین الگوی زندگی خود را مادرشان زهرا علیها السلام معرفی نماید.

اما ما زنان که ادعای پیروی از معصومین علیهم السلام بالآخر وجود مقدس زهرا علیها السلام را داریم نتوانیم برای یاری

رساندن به فرزند عزیزشان وی را اسوه حسنه قرار داده و در طبق اخلاق نهاده همچون فاطمه علیها السلام حامی سینه چاک ولایت شدیم؟

آری مهدی فاطمه این چنین زنانی در عصر ظهور خود می‌خواهد که فاطمه‌وار در راه حمایت از دین اسلام و ولایت فقیه علناً با دشمنان مقابله نمایند و در این راه از هیچ کوششی فروگذار ننمایند حتی اگر چون فاطمه علیها السلام بر سر این آرمان جان سپارند و ما زنان مسلمان شیعه باید بسیار به درگاه الهی شاکر باشیم که ما را از نعمتی در دین برخوردار نموده که به وسیله آن سعادت دنیا و آخرتمان رقم می‌خورد.

بنده همواره در ذهن خود این موضوع را مرور می‌کنم که خداوند متعال می‌توانست خود من یا سایر زنان مسلمان «شیعه» را در هر جای دیگر غیر از ایران و با هر دین و مسلکی غیر از اسلام و مذهب والای تشیع بیافریند اما لطف بیکران این خالق مهربان شامل حال من و دیگر زنان شیعه گشته که ما را متنعم به نعمت اسلام و مذهب برتر شیعه

نموده است و اگر فقط همین یک محبت از هزاران محبت
 معبود و محبوب خویش را به خوبی درک می‌کردیم تا پایان
 عمر سر از سجده‌گاه شکر بر نمی‌داشتیم جان کلام آنکه ما
 کجا و شکر و نعمت کجا؟

و در آخر سخن باز برمی‌گردیم به مقوله نخستین بحث
 جایگاه حضرت زهرا علیها السلام که خداوند متعال غیر از آیه قربی
 در آیه مباحله و آیات سوره هل اتی و نیز آیه نور و دهها آیه
 دیگر مقام و منزلت این بزرگ بانوی تاریخ را بیان می‌فرماید
 و بر ماست که با نعمت و تأمل در این آیات به عنوان یک
 زن سعی در نزدیک کردن خلیقات و بالا بردن سطح معنویات
 زندگی خویش به زندگی و سیره و روش بزرگ بانوی جهان
 حضرت زهرا علیها السلام نهائیم تا بتوانیم جزء خاصان عصر ظهور
 فرزندش قرار گیریم که با کمی تلاش و جدیت می‌توان به
 این همه دست یافت. ان شاء الله.

زنان در عصر ظهور

و اما پس از شرحی که بر تفاوت بین خلقت زن و مرد و جایگاه زن در قرآن کریم و نزد امامان معصوم علیهم السلام سخن گفته شد به موضوع اصلی مورد بحث می‌رسیم حال که خداوند متعال و اهل بیت معصومین علیهم السلام این همه در شأن زن و تقدس مقام او سخن‌های فراوان مطرح فرموده‌اند این زن در دوران ظهور آخرین منجی عالم بشریت چگونه نقشی دارد و تکلیف زنانی که عصر ظهور را درک نمی‌کنند چه می‌تواند باشد؟ چرا که با مطرح شدن بحث رجعت که در مورد آن روایات مختلفی را شاهد بوده‌ایم در عصر ظهور حضرت دو دسته مردم از خوبان مطلق و بدان مطلق پس از مرگشان به این دنیا باز می‌گردند و بی‌شک در بین آنان زنانی هم خواهند بود که در گروه‌های خوبان مطلق رجعت کرده و قرار است جزء یاران و نصرت‌کنندگان آن امام دادگستر شوند.

در بحث گذشته گفتیم که دو مشخصه مهم برای تمیز
 خوب از بد در نزد خداوند وجود دارد که یکی عفاف و
 پاکدامنی و دیگری پارسایی و تقوا پیشگی است که همین دو
 امر موجب گردیده که زنانی چون فاطمه علیها السلام دختر گرامی
 رسول الله صلی الله علیه و آله و نیز مریم مادر پیامبر بزرگ مسیحیت جزء
 برترین زنان عالم شناخته شوند و همچنین اند زنانی دیگر
 چون خدیجه کبری علیها السلام آسیه همسر فرعون، و جناب نرجس
 خاتون مادر بزرگوار حضرت حجت علیه السلام با کمی تأمل در
 زندگی این زنان و بسیاری زنان در طول تاریخ اسلام که دختر
 بزرگوار فاطمه علیها السلام، زینب کبری علیها السلام شیرزن کربلا و حامی
 جان برکف عرصه ولایت چنان نامی در بین زنان اسلام و
 جهان پیدا می‌کند که حتی دشمنان سرسخت آنان نیز به
 کمالات انسانی آنان به خوبی می‌توان دریافت که نقش
 پاکدامنی و زهد و تقوا در برتری یافتن آنها در بین دیگر زنان
 تا به کجاست و اگر در کنار این مکارم اخلاقی، شجاعت و
 دشمن ستیزی و حمایت سرسختانه از ولایت را نیز بیفزاییم

دیگر جای سوالی برای هیچ زنی چه قبل و چه بعد از دوران ظهور باقی نمی ماند که از چه راهی باید به اوج انسانیت و رشد مقام معنوی زن در پیشگاه پروردگار رسید.

در روایتی از امام محمدباقر علیه السلام در مورد زنان عصر ظهور چنین آمده است:

«سیزده زن همراه آن عده یعنی سیصد و سیزده تن خواهند بود.»

عرض کرد: آنها چه می کنند؟ فرمود: مداوای مجروحین و پرستاری مریضان می کنند چنانکه با پیامبر صلی الله علیه و آله بودند.

از این فرموده امام بزرگوار به خوبی واضح است که زنان این دوره چه نقش مهمی را در پیشبرد حکومت عدل جهانی امام علیه السلام ایفا خواهند کرد. همانگونه که اگر در کربلا شیر زن اهل بیت نبود در پرستاری از یتیمان و بازماندگان فاجعه عاشورا معلوم نبود چه بر سر نهضت برادر بزرگوارشان می آمد. چرا که حمایت بی دریغ و لحظه به لحظه ایشان از امام حسین علیه السلام تا هنگامه شهادت و پس از شهادت آن بزرگوار از

فرزند و جانشین مظلومان امام سجاد علیه السلام و نیز افشاگری‌های این بزرگ انسان تاریخ از جنایات وحشیانه یزیدیان، باعث شد که چهره حق و باطل به روشنی به همه جهانیان تا ابد شناسانده شود و در کنار این وقایع درسی بزرگ برای همه زنانی که ادعای محبت این بانو را دارند باشد که زینب‌وار در هر برهه از زمان دست از یاری امام زمان خویش برندارند و تا پای جان با حفظ کیان زنان خویش در مقابل دشمن امام خود ایستادگی نمایند.

نکته

اینکه به خاطر روایات متعددی که از ائمه معصومین علیهم السلام در مورد زنان عصر ظهور و تعداد آنان در دست داریم بخواهیم این اعتقاد را در وجود خود پیورانیم که با وجود این تعداد زن دیگر ادای تکلیف از سایر زنان ساقط می‌شود گفته و اعتقاد نابه‌جایی است. چرا که حکومت حضرت، حکومتی جهان شمول است و در آن زمان همه انسان‌های

روی زمین زندگی عادی خویش را در پیش می‌گیرند و با توجه به مساله عدالت‌پروری و عدالت‌گستری در همه جهان و نیز احیای دین واقعی اسلام و اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله و انتخاب آن به عنوان برترین دیدن برای همه جهانیان **رضیت لکم الاسلام دینا**^۱ چگونه می‌توان این امر را منکر شد که زنان دوره حکومت آن حضرت فقط همان تعداد مشخص شده در روایات اهل بیت علیهم السلام می‌باشند.

اینکه تعداد این زنان به وسیله امام معصوم علیه السلام مشخص می‌شود به خاطر نشان دادن برترین‌های این زنان در بین دیگر زنان آن زمان می‌باشد چرا که همیشه در هر جا و هر مکان که سخن از امتحان الهی پیش می‌آید مسلماً کسانی که در این راه بیشتر تلاش و کوشش نموده‌اند و در این طریق بیش از دیگران سختی‌ها را به جان خریده و در نهایت از آن آزمون بزرگ الهی موفق بیرون آمده‌اند تعداد معدودی می‌باشند که

۱. سوره مائده، آیه ۳.

در آن دوره این تعداد افراد زن حتی گوی سبقت را از مردان
ربوده و در رأس امور اجرایی حکومت حضرت نیز قرار می-
گیرند. و پرواضح است که در ادای تکالیف و نتیجه گیری از
هر آزمایشی تعدادی به عنوان برترین‌ها و به قول عامیانه
شاگرد اول‌ها انتخاب شده و به دیگران معرفی می‌گردند پس
هر کس به فراخور تلاش و کوشش و جدیتی که در هر
آزمونی به خرج می‌دهد می‌تواند از این نعمت بهره‌مند گردد
و در مورد موضوع مورد بحث باید گفت هر زنی که مذهب
تشیع را به عنوان مذهب برتر پذیرفته و خود را تابع چهارده
معصوم این مذهب پرفیض می‌داند باید نهایت کوشش و تلاش
خودش را به کار برده تا در هنگامه ظهور آن منجی بزرگ
جزء منتخبین و برگزیدگان حکومت مهدوی قرار گیرد که به
گفته قرآن کریم: ﴿أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾
همانا زمین را بندگان شایسته خداوند به ارث خواهند برد.
که منظومه از این بندگان شایسته علاوه بر معصومین علیهم‌السلام و
خاصان درگاه الهی به پیروان حقیقی و راستین ایشان نیز اتلاق

می‌شود و نیز خاصان و شایستگان به طور کلی همه به زنان و همه به مردان شایسته گفته می‌شود پس از این آیه شریفه نیز می‌توان دریافت که زنان همواره پا به پای مردان در همه عرصه‌ها حضور چشم‌گیری دارند و با توجه به بحث اولیه این مقاله که مبحث ناقص العقل بودن زن با گفته صریح امیرمومنان علی علیه السلام توضیح داده شده تفاوت بین زن و مرد فقط در بحث نوع خلقت و میزان احساسات و عواطف متفاوت بین آنهاست نه در میزان توانمندی‌ها و قوای بالفعل آنها همانگونه که در دنیای امروزی نیز همگی شاهد این مقوله هستیم که زنان در همه عرصه‌های فرهنگی سیاسی اقتصادی اجتماعی و... جامعه در همه جای دنیا همپای و همتای مردان قرار گرفته‌اند و گاه در این عرصه‌ها بهتر از مردان نیز ظاهر گردیده‌اند. پس با ظهور حضرت مهدی موعود(عج) آغاز حکومت ایشان قرار بر این نیست که زندگی جهانیان از روال عادی خود خارج گردد و با وجود اکثریت مردان در زمره یاوران حضرت بگوییم که زنان

نقشی کمتر و ضعیف‌تر از مردان در آن زمان ایفا خواهند کرد که این پندار غلطی است چرا که در طول حیات بشری همیشه شاهد وجود زنان شجاع و با ایمان بوده که با حفظ روحیه شهامت و شجاعت خویش در راه رسیدن به آرمان‌های بلند و مقدس خود همواره یاری‌گر دین و مذهبشان بوده‌اند و با تربیت افرادی با همان مشخصات نام خود را در تقویم تاریخ جاودانه کرده‌اند. مثل چنین زنانی را به وضوح در ایران خودمان و در طول هشت سال دفاع مقدس دیدیم و شاهد بودیم که اگر این چنین شیر زنان مکتب پرورده اسلام زنانی که زینب‌وار در این جنگ ویرانگر حامی و پشتیبان مردان جنگ و یاوران امام زمان‌شان نبودند چیزی از نهضت مقدس انقلابی‌مان بر جای نمی‌ماند و چون بسیاری از مکاتب و نهضت‌ها که به علت نبود معنویات و فرهنگ دین خیلی زود به دست فراموشی سپرده شدند این نهضت و انقلاب نیز خیلی زود رنگ فراموشی به خود می‌گرفت و می‌توان به جرات گفت که اساسی‌ترین پایه‌های این نظام و این انقلاب

همان زنان شیردل و باتقوا بودند و هستند که در حکومت جهانی امام عصر(عج) جزء خاصان و برگزیدگان نهضت مهدوی نیز خواهند بود.

مشکل جهان امروز

متأسفانه با توجه به بحث‌هایی که راجع به زنان شایسته و مورد توجه مکتب اسلام شد باید گفت که امروزه در جهان اساسی‌ترین مشکل بشریت که همان انحطاط اخلاقی و فرهنگی است به علت شیوع فرهنگ مبتذل و مفتضح غربی است که غرب با استفاده از حرب‌های به نام «زن متمدن امروزی» سعی در تخریب موقعیت و شان و منزلت زن در فرهنگ اسلامی دارد و با نشان دادن انواع الگوهای خود با استفاده از زنان پرورش یافته مکتب فساد خویش به جهانیان بیشترین تلاش خود را در جهت مبارزه با افکار مسلمانان و به خصوص شیعیان و رخنه انواعه مفسد دینی و اجتماعی در بین زنان آنان به کار می‌برد چرا که می‌داند در جامعه‌ای که

زنان آن دچار بیماری غربزدگی شوند و هر چه بیشتر از دین فاصله گرفته و به انواع مدهای غربی روی آورند اهداف سودجویانه و افکار پلید خود را بهتر می‌توانند در جهت مبارزه با اسلام و آنچه که هدف غنی دین ناب محمدی صلی الله علیه و آله است پیاده کنند و این مراد حاصل نمی‌شود مگر با تسلط بر افکار و عقاید زنان مسلمان.

به خصوص غرب خونخوار و شیطان صفت است که اینک به صورت یک درد بزرگ و غیر قابل تحمل بر پیکره اسلام درآمده که زنانی که تا دیروز در این مرز و بوم اسلامی حماسه‌ها آفریدند و زبان زد خاص عام گشتند امروزه با بدترین مشکلات اخلاقی و فرهنگی و غرق شدن در انواع فساد و رذائل انسانی دست و پنجه نم می‌کنند که این همان هدف اصلی جهان غرب بوده و هست که تا حدود زیادی نیز در این راه موفقیت حاصل نموده است پس ای زن ایرانی... و ای خواهر مسلمان در هر جای دنیا... بیایید کمی از این خواب غفلت بیدار شویم و با الگوگیری از زنان بزرگ اسلام و دین و جایگزینی این الگو به جای زنان فاسد و مورد خشم واقع

شد خداوند و معصومین علیهم السلام را در بهشت جاوید خود وعده فرموده است رضای او را چه در این دنیا و چه در آخرت جلب نموده و در این دنیا نیز در جوار و رکاب آخرین ذخیره خود در روی زمین بودن را برای خویش رقم زنیم ان شاء الله.

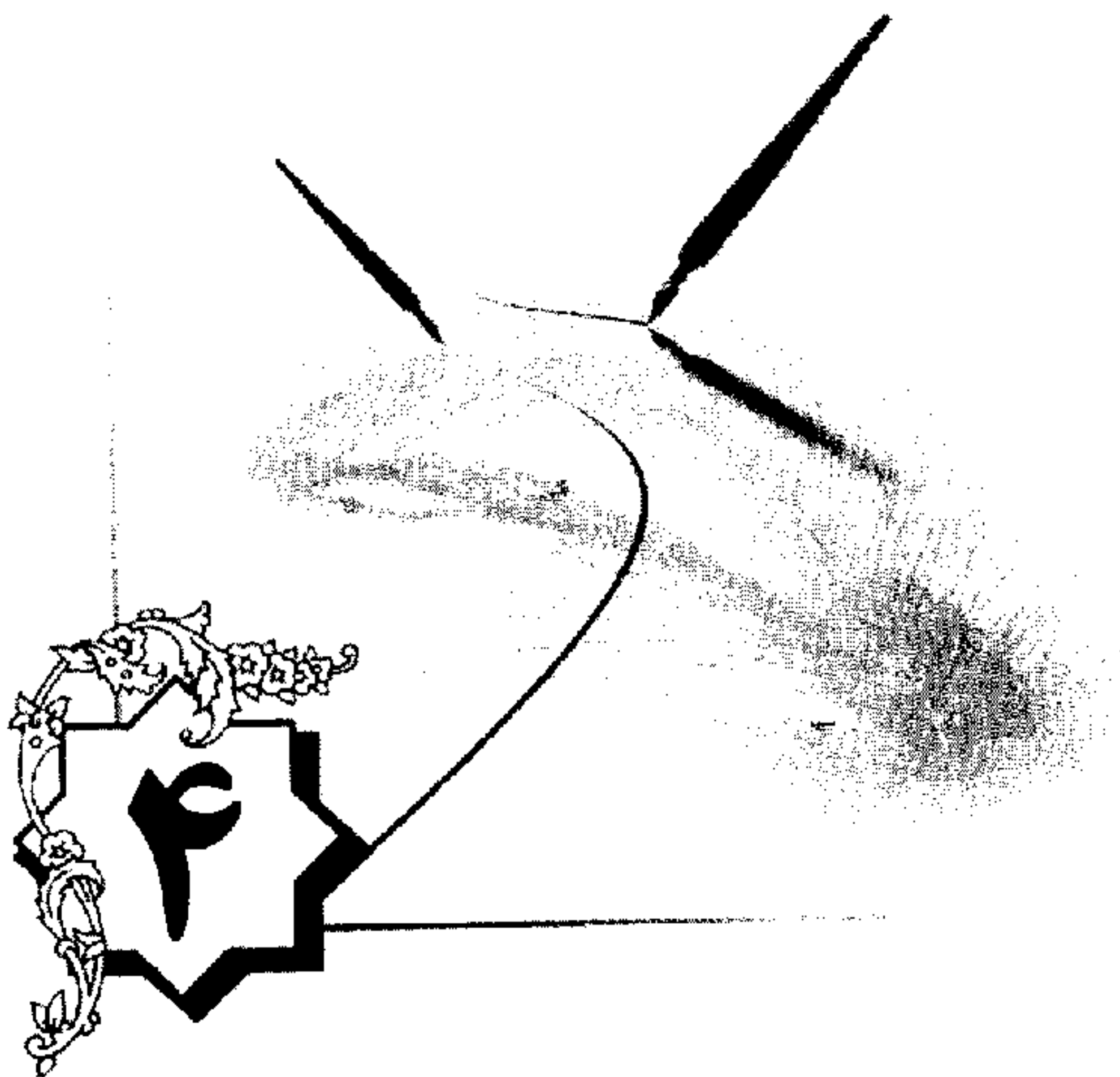
نتیجه

در آخر نتیجه این خواهد بود که اگر زن از فلسفه وجودی خود آگاه گشت و خود را در این آشفته بازار جهان امروزی پیدا کرد و سعی در رشد کرامات وجودی و شأن و منزلت خود داشته باشد و با تهذیب خود یک خانواده و بلکه جامعه‌ای را از غرق شدن در انواع رذائل اخلاقی نجات بخشیده و خود نیز جزء برترین‌ها و منتخبین نهضت جهانی آن قطب عالم و آن نجات‌بخش بشریت از ورطه تباهی قرار می‌گیرد و به افتخارات که در عصر ظهور به آنها نائل می‌گردد بر خود می‌بالد و موجب رضایت و خشنودی خداوند و

معصومین علیهم السلام بالاخص مادر بزرگوار حضرت و بانوی اول و
آخر جهان هستی می گردد.

ان شاء الله به امید آن روز

نقش زنان
در
حکومت امام زمان علیه السلام

امروز بانوان همانند بسیاری از مردم به آینده می‌اندیشند؛
به یک انقلاب جهانی و یک حکومت موعود، که چگونه
در برابر قدرت‌های بزرگ غلبه پیدا می‌کند! برنامه‌های او
چیست؟ چه کسانی با او همکاری می‌کنند و زنان در آن
زمان چه نقشی دارند؟ دشمنانش چه کسانی‌اند و راز و رمز
موفقیتش در گرو چیست؟

ما در این نوشتار کوتاه نقش زنان در ایام غیبت و ظهور
امام زمان علیه السلام، را در مورد بررسی قرار می‌دهیم.

نقش زنان در دوران غیبت صغری

در دوران سخت غیبت صغری، در روزهایی که شیعیان پس از دویست و شصت سال با یک آزمایش بزرگ رو به رو بودند و می‌بایست با غیبت امام خو کنند، یک زن به عنوان مفرع و پناه معرفی می‌شود و آن مادر بزرگوار امام حسن عسکری علیه السلام است. در این دوره، اگر چه امام هادی و امام حسن عسکری علیه السلام زمینه غیبت را از پیش فراهم کرده بودند و شخصیت‌های مورد اعتمادی همانند عثمان بن سعید عمری و پسرش محمد بن عثمان را به عنوان وکیل معرفی کرده بودند، به دلایلی از موقعیت مادر امام حسن عسکری علیه السلام معروف به «جده»، استفاده شد و وی پناه شیعه معروف گردید. از گفتگوی احمد بن ابراهیم با «حکیمه» دختر امام جواد علیه السلام برمی‌آید که پس از گذشت دو سال از رحلت امام حسن عسکری علیه السلام همچنان بسیاری از کارها به دست مادر بزرگوار امام حسن عسکری علیه السلام انجام می‌شده است ولی در حقیقت از

طرف حضرت حجه بن الحسن علیه السلام و به فرمان آن حضرت صورت گرفته است.

شیخ صدوق رحمه الله از احمد بن ابراهیم نقل کرده است که در سال ۲۶۲ ق. بر حکیمه دختر امام جواد علیه السلام وارد شدم و از پس پرده با وی سخن گفتم و از او درباره اعتقادش به امامان پرسیدم. او همه آنها را یکایک شمرد و همچنین حجه بن الحسن بن علی را نیز نام برد...

از او پرسیدم: این فرزند کجاست؟ گفت: در پس پرده غیبت است. گفتم پس شیعه به چه کسی پناه ببرد؟ گفت: به جدّه، مادر امام حسن عسکری علیه السلام. سپس افزود: این دستور از سوی امام حسن عسکری علیه السلام و به پیروی امام حسین علیه السلام صورت گرفته است. زیرا امام حسین علیه السلام در ظاهر برای حفظ جان فرزندش امام سجاد علیه السلام به خواهرش زینب کبری علیه السلام وصیت کرد و در نتیجه تا مدتی هر آنچه از امام

۱. کمال الدین، ج ۲، ص ۵۰۱؛ غیبت طوسی، ص ۲۳۰.

زین العابدین علیه السلام صادر می‌شد به حضرت زینب علیها السلام نسبت داده می‌شد تا امر پنهان و حساسیت‌ها نسبت به امام سجاد علیه السلام کمتر شود. این امتیاز برای جدّه باقی بود تا آنکه کسانی مانند «عثمان بن سعید» و دیگر سفرا و نمایان خاص امام زمان علیه السلام در بین شیعیان شناخته شدند و منزلت یافتند.

پس از شهادت امام عسکری علیه السلام یک بانو، نظر دستگاه خلافت بنی عباس را نسبت به تعقیب امام زمان تغییر داد. نوشته‌اند پس از گزارش جعفر کذاب، که در خانه امام حسن عسکری علیه السلام فرزند خردسالی از آن حضرت باقی مانده است، آنها به خانه امام هجوم بردند و پس از دستگیری صیقل (یکی از کنیزان امام) فرزند خردسال را از او مطالبه کردند. او نخست انکار کرد و آنگاه برای اینکه موضوع برای آنها پوشیده ماند، گفت من حامله هستم. از این رو آن کنیز را به دست «ابی الشوارب» قاضی وقت سپردند تا از او مراقبت کند. در مدتی که صیقل زیر نظر قاضی نگهداری می‌شد دستگاه

خلافت با مرگ عبید بن خاقانی و شورش صاحب الزنج رو به
رو شد و صیقل از وضعیت آشفته سود جست و فرار کرد.^۱

نقش زنان در دوران ظهور

حال سزاوار است بدانیم زنان در حکومت قائم آل
محمد ﷺ چه می‌کنند؟ چه کسانی هستند؟ چند نفرند؟ از
کجا می‌آیند و چه مسؤولیتی برعهده دارند؟ براساس برخی از
روایات، حضور و نقش این زنان از نظر زمان و موقعیت،
چهار گونه است:

الف) حضور پنجاه زن در بین یاران امام

اولین گروه از زنانی که به محضر امام زمان می‌شتابند
آنهاست که در آن ایام می‌زیسته‌اند و همانند دیگر یاران
امام ﷺ به هنگام ظهور در حرم امن الهی به خدمت امام ﷺ
می‌رسند. در این باره دو روایت وجود دارد:

۱. غیبت طوسی، ص ۴۷۶.

روایت اول: امّ سلمه ضمن حدیثی درباره علایم ظهور، از پیامبر روایت کرده است که فرمود:

يعود عائد من الحرم فيجتمع الناس إليه كالطير الواردة المتفرقة حتى يجتمع إليه ثلاث مائة و أربعة عشر رجلا فيه نسوة فيظهر على كل جبار و ابن جبار...^۱

در آن هنگام پناهنده‌ای به حرم امن الهی پناه می‌آورد و مردم همانند کبوترانی که از چهار سمت به یک سو هجوم می‌برند به سوی او جمع می‌شوند تا اینکه در نزد آن حضرت سیصد و چهارده نفر گرد می‌آیند که برخی از آنان زن می‌باشند که بر هر جبار و جبارزاده‌ای پیروز می‌شود.

روایت دوم: جابر بن یزید جعفی، ضمن حدیث مفصّلی از امام باقر علیه السلام در بیان برخی نشانه‌های ظهور نقل کرده که:

و یجییء و الله ثلاث مائة و بضعة عشر رجلا فيهم خمسون امرأة يجتمعون بمكة على غير ميعاد قزعا كقزع الخريف يتبع بعضهم

۱. مجمع الزوائد، ج ۷، ص ۳۱۶، معجم احادیث الامام المهدي، ج ۱، ص ۵۰۰.

و هي الآية التي قال الله: ﴿أينما تكونوا يأت بكم الله جميعاً إن الله على كل شيء قدير...﴾^۱

به خدا سوگند، سیصد و سیزده نفر می آیند که پنجاه نفر از این عده زن هستند که بدون هیچ قرار قبلی در مکه کنار یکدیگر جمع خواهند شد. این است معنای آیه شریفه: «هر جا باشید خداوند همه شما را حاضر می کند. زیرا او بر هر کاری توانا است.»

پنجاه زن از سیصد و سیزده نفر!

نکته شگفت در این باره می توان گفت: این چند نفر در زمره همان سیصد و سیزده نفر هستند. زیرا اولاً امام عليه السلام می فرماید: «فیهم»؛ یعنی در این عدد پنجاه زن می باشد. دوم: شاید تعبیر مردان بدین سبب باشد که بیشتر این افراد مرد هستند و این کلمه از باب فزونی عدد مردان، چنین ذکر شده است.

۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۲۲.

سوم: اگر مقصود همراهی خارج از این عده بود امام می-
 فرمود: «معهم»، نه اینکه بفرماید «فیهم»، زیرا این سیصد و
 سیزده نفر مانند عدد اصحاب بدر برشمرده شده‌اند و همه
 یاران و فرماندهان عالی رتبه و از نظر مقام و قدرت در حد
 بسیار بالایی هستند که برخی با ابر جابه جا می‌شوند و اینها
 بدون شک با بقیه مردم آن زمان فرق بسیار بالایی دارند.
 بنابراین اگر بگوییم آنها جزو همان سیصد و سیزده نفر
 هستند برای آنها رتبه و موقعیت ویژه قائل شده‌ایم و اگر
 بگوییم در زمره یاران دیگر حضرت باشند از امتیاز کمتری
 برخوردارند.

ب) زنان آسمانی

دسته دوم چهارصد بانوی برگزیده هستند که خداوند
 برای حکومت جهانی حضرت ولی عصر علیه السلام در آسمان ذخیره
 کرده است و با ظهور آن حضرت به همراهی حضرت
 عیسی علیه السلام به زمین می‌آیند.

ابوهریره از پیامبر ﷺ روایت کرده که:

ينزل عيسى بن مريم على ثمام مائة رجل و أربع مائة امرأة خيار
من على الارض و أصلح من مضى.^۱

عیسی بن مریم به همراه هشتصد مرد و چهارصد
زن از بهترین و شایسته‌ترین افراد روی زمین فرود
خواهد آمد.

آیا این زنان از امت‌های پیشین هستند یا امت اسلامی
زمان پیامبر ﷺ و معصومین علیهم‌السلام یا از دوران‌های مختلف؟ آنها
از چه زمان و به چه علت به آسمان برده شده‌اند و برای
عهده‌داری منصبی در حکومت حضرت می‌آیند یا برای مسایل
دیگر؟ اینها پرسش‌هایی است که این حدیث از آنها چیزی
نمی‌گوید.

۱. کنز العمال، ج ۱۴، ص ۳۳۸ به نقل از چشم‌اندازی به حکومت مهدی، ص ۶۹.

ج) رجعت زنان

سومین گروه از یاوران حضرت بقية الله عليه السلام زنانی هستند که خداوند به برکت ظهور امام زمان آنها را زنده خواهد کرد و بار دیگر به دنیا رجعت خواهند نمود. این گروه دو دسته‌اند: برخی با نام و نشان از زنده شدنشان خبر داده شده و برخی دیگر فقط از آمدنشان سخن به میان آمده است.

در منابع معتبر اسلامی نام سیزده زن یاد می‌شود که به هنگام ظهور قائم آل محمد صلی الله علیه و آله زنده خواهند شد و در لشکر امام زمان به مداوای مجروحان جنگی و سرپرستی بیماران خواهند پرداخت.

طبری در دلائل الامامة، از مفضل بن عمر نقل کرده که امام صادق عليه السلام فرمود:

همراه قائم [آل محمد، صلی الله علیه و آله] سیزده زدن خواهند بود. گفتم آنها را برای چه کاری می‌خواهد؟ فرمود: به مداوای مجروحان پرداخته، سرپرستی بیماران را به عهده خواهند گرفت. عرض کردم:

نام آنها را بفرمایید. فرمود: قنواء دختر رشید
هجری، ام ایمن، حبابه و البیه، سمیه [مادر عمار
یاسر]، زبیده ام خالد احمسیّه، ام سعید حنفیه،
صیانه ماشطه، ام خالد جهنیّه.^۱

صیانه ماشطه در زمان حضرت موسی می زیسته است و
مادر عمار یاسر در ابتدای بعثت به شهادت رسید. حبابه در
زمان علی علیه السلام و قنواء در زمان امام حسن و امام حسین علیهم السلام و
بقیه در زمان های دیگر زندگی می کرده اند.

این گروه سیزده نفری رجعت خواهند کرد و خداوند
برای قدردانی از آنها، به برکت امام زمان آنها را زنده خواهد
کرد.

در این روایت امام صادق علیه السلام از آن سیزده زن فقط نام نه
نفر را یاد می کند. در کتاب خصایص فاطمیّه به نام نسبیّه،
دختر کعبه مازینه، و در کتاب منتخب البصائر به نام وتیره و
أحبشیه اشاره شده است.^۲

۱. دلائل الامامة، ص ۲۵۹.

۲. چشم اندازی به حکومت حضرت مهدی، ص ۶۹.

زنان سرافراز

اینک به اختصار به شرح حال برخی از زنان نامبرده اشاره می‌کنیم.

۱- صیانه ماشطه

او یکی از همان سیزده بانویی است که در دولت حضرت مهدی علیه السلام زنده شده، به دنیا بازمی‌گردد. وی همسر «حزقیل»، پسر عموی فرعون، و شغلش آرایشگری دختر فرعون بود. او همانند شوهرش به پیامبر زمان خود، حضرت موسی ایمان آورده بود اما همچنان ایمان خود را پنهان می‌کرد.

نوشته‌اند: روزی وی مشغول آرایش دختر فرعون بود که شانه از دستش افتاد و بی‌اختیار نام خدا را بر زبان جاری ساخت. دختر فرعون گفت: آیا نام پدر مرا بر زبان آوردی: گفت: نه، بلکه نام کسی را بر زبان آوردم که پدر تو را آفریده است. دختر فرعون ماجرا را نزد پدر بازگو کرد و فرعون صیانه را احضار کرد و گفت: به خدایی من اعتراف

نداری؟ گفت: هرگز! من از خدا حقیقی دست نمی‌کشم و تو را پرستش نمی‌کنم. فرعون دستور داد تا تورا مسی برافروزند و همه بچه‌های آن زن را در حضورش در آتش افکنند. چون نوبت به طفل شیرخوارش رسید صیانه می‌خواست به ظاهر از دین برائت جوید که کودک شیرخوارش به زبان آمد و گفت: مادر صبر کن که تو بر حق هستی! فرعونیان آن زن و بچه شیرخوارش را در آتش افکنده، سوزاندند و خداوند در اثر صبر و تحمل آن زن در راه دین، او را در دولت امام مهدی زنده می‌گرداند تا هم به آن حضرت خدمت کند و هم انتقام خود را از فرعونیان بگیرد.^۱

۲- سمیه، مادر عمار یاسر

وی هفتمین نفری بود که به اسلام گروید و بدین سبب دشمن، سخت به خشم آمد و بدترین شکنجه‌ها را بر او روا داشت.

۱. اسدالغابه، ج ۵، ص ۴۸۱.

او و شوهرش یاسر در دام ابوجهل گرفتار آمدند و او نخست آنها را اجبار کرد که پیامبر خدا را دشنام دهند، اما آنها حاضر به چنین کاری نشدند. او نیز زره آهنی به سمیه و یاسر پوشانید و آنها را در آفتاب سوزان نگه داشت. پیامبر که گاه از کنارشان عبور می‌کرد آنها را به صبر و مقاومت سفارش می‌نمود و می‌فرمود:

صبراً یا آل یاسر فإن موعدکم الجنة.

ای خاندان یاسر، صبر پیشه سازید که وعده‌گاه شما بهشت است.

سرانجام ابوجهل بر هر یک ضربتی وارد ساخت و ایشان را به شهادت رساند.

خداوند این زن را به پاداش صبر و مجاهدتی که در راه اعتلای اسلام نشان داد و بدترین شکنجه را از دشمن خدا تحمل کرد، در ایام ظهور مهدی آل محمد علیهم‌السلام زنده خواهد

نمود تا تحقق وعده الهی را ببیند و در لشکر ولیّ خدا به یاوران آن حضرت خدمت کند.

۳- نسیبه، دختر کعب مازنیه

او معروف به «ام عماره» و از زنان فداکار صدر اسلام است که در برخی از جنگ‌های پیامبر اسلام ﷺ شرکت جسته و مجروحان جنگی را مداوا کرده است. او در جنگ احد بهترین نقش را ایفا کرد. با دیدن صحنه فرار مسلمانان و تنها گذاشتن پیامبر به دفاع از جان پیامبر عزیز این فداکاری را ستود و به فرزندش عماره چنین فرمود:

امروز مقام مادر تو از مردان جنگی والاتر است.

پس از فروکش کردن جنگ، نسیبه با سیزده زخم‌سنگین به همراه دیگر مسلمانان به خانه برگشت و به استراحت پرداخت. با شنیدن فرمان پیامبر خدا ﷺ که فقط مجروحان جنگ باید به تعقیب دشمن بشتابند، نسیبه از جاب برخاست و آماده رفتن شد، اما به علت شدت خونریزی نتوانست

شرکت کند. همین که پیامبر از تعقیب دشمن برگشت، پیش از آنکه به خانه برود، عبدالله بن کعب مازنی را برای احوالپرسی نسیبه و سلامتی وی به نزد او فرستاد و چون از سلامتی وی آگاه گشت شادمان موضوع را به پیامبر خبر داد.^۱ نسیبه از کسانی است که برای یاری امام مهدی علیه السلام زنده خواهد شد.

۴- ام ایمن

از زنان پرهیزکار و خدمتکار حضرت رسول صلی الله علیه و آله است. پیامبر به او مادر خطاب می کرد و می فرمود:
هذه بقية اهل بيتي.

این زن، باقی مانده‌ای از خاندان من است.
وی همواره در کنار زنان مجاهد، در جبهه جنگ به مداوای مجروحان می پرداخت.

۱. مغازی، ج ۱، ص ۲۷۳.

ام ایمن از شیفتگان خاندان امامت بود که در ماجرای فدک، حضرت زهرا علیها السلام او را به عنوان شاهد معرفی کرد. وی پنج یا شش ماه پس از پیامبر از دنیا رفت. خداوند به برکت مهدی آل محمد علیهم السلام به هنگام ظهور، او را زنده می-گرداند تا در لشکرگاه امام، خدمت کند.

۵- ام خالد

در روایت دو بانو بدین نام مشهور شده‌اند: ام خالد احمسیه و ام خالد جهنیه. شاید مقصود ام خالد مقطوعه الید (دست بریده) باشد که یوسف بن عمر، پس از به شهادت رساندن زید بن علی بن الحسین در کوفه، دست او را به جرم شیعه بودن قطع کرد. در کتاب رجال کشی درباره شخصیت و مقام این زن فداکار از، امام صادق علیه السلام مطلبی ذکر گردیده که حائز اهمیت است. ابوبصیر گوید: در خدمت امام صادق علیه السلام نشسته بودیم که ام خالد مقطوعه الید از راه رسید.

حضرت فرمود:

ای ابابصیر، آیا میل داری که کلام ام خالد را بشنوی؟
من عرض کردم: آری ای فرزند رسول خدا، با شنیدن آن
شادمان می‌گردم... در همان موقع ام خالد به خدمت امام آمد
و سخن گفت. دیدم وی در کمال فصاحت و بلاغت صحبت
می‌کند. سپس حضرت پیرامون موضوع ولایت و برائت از
دشمنان با او سخن گفت.

۶- زبیده

مشخصات کاملی از او نقل نشده است. احتمال دارد زبیده
زن هارون الرشید باشد که شیخ صدوق رحمته الله درباره‌اش گفته
است: وی یکی از هواداران و پیروان اهل بیت است. هنگامی
که هارون دانست از شیعیان است قسم خورد که طلاقش
دهد. زبیده کارهای خدماتی بسیاری داشت که یکی آبرسانی
به عرفات است همچنین نوشته‌اند وی یکصد کنیز داشت که
پیوسته مشغول حفظ قرآن بودند و همیشه از محل سکونت

او صدای تلاوت قرآن شنیده شد. زبیده در سال ۲۱۶ ق. رحلت کرد.^۱

۷- حبابه و البیته

از زنان والامقامی است که دوره زندگی هشت امام معصوم را درک کرد و پیوسته مورد لطف و عنایت ایشان قرار داشت. در یک یا دو نوبت به وسیله امام زین العابدین و امام رضا علیه السلام جوانی اش به او بازگردانده شد. اولین ملاقات وی با امیر مؤمنان علیه السلام بود که از آن حضرت دلیلی بر امامت درخواست کرد. حضرت در حضور وی سنگی را برداشت و بر آن مهر خود را نقش کرد و اثر آن مهر در سنگ جای گرفت و به او فرمود: پس از من هر که توانست در این سنگ چنین اثری بر جای بگذارد او امام است. از این رو حبابه پس از شهادت هر امامی نزد امام بعدی می‌رفت و آنان

نقش زنان در حکومت امام زمان (عج)

۱. چشم‌اندازی به حکومت امام مهدی (عج)، ص ۷۶.

مهر خود را بر همان سنگ می‌زدند و اثر آن نقش می‌بست. نوبت که به امام رضا علیه السلام رسید حضرت نیز چنین کرد. حبابه نه ماه پس از رحلت امام رضا علیه السلام زنده بود و پس از آن بدرود حیات گفت.

روایت شده است که وقتی حبابه به خدمت امام زین-العابدین رسید یکصد و سیزده سال از عمرش سپری شده بود. حضرت با انگشت سیابه خود اشاره‌ای نمود و جوانی‌اش بازگشت.

همچنین نوشته‌اند: صورت حبابه از زیادی سجود سوخته و از عبادت همانند چوب خشکیده‌ای شده بود.

۸- قنواء

دختر رشید هجری، یکی از شیعیان و پیروان علی علیه السلام و خود از یاران باوفای حضرت امام جعفر صادق علیه السلام است. وی دختر بزرگ‌مردی است که در راه محبت و دوستی امیرمؤمنان به طرز دلخراشی به شهادت رسید. از گفتار شیخ مفید برمی‌آید که قنواء به هنگام ورود پدرش نزد عبیدالله بن

زیاد شاهد قطع دو دست و دو پای پدر خود بوده و به کمک دیگران بدن نیمه جان پدر را از دارالاماره بیرون آورده و به خانه منتقل کرده است. روزی قنواء به پدرش گفت: پدرجان، چرا این همه خود را به رنج و مشقت عبادت می‌اندازی! پدر در جواب گفت: دخترم، پس از ما گروهی خواهند آمد که بینش دینی و شدت ایمانشان از ما، که این همه خود را به زحمت عبادت انداخته‌ایم، بیشتر است.^۱

د. بانوان منتظر

چهارمین گروه یاوران امام زمان بانوان پرهیزکاری هستند که پیش از ظهور حضرت بقیة الله علیه السلام رحلت کرده‌اند. به ایشان گفته می‌شود: امام تو ظاهر گشته است، اگر مایلی می‌توانی حضور داشته باشی. آنان نیز به اراده پروردگار زنده خواهند شد.

۱. شرح حال این زنان را از کتاب «زنان در حکومت امام زمان» تالیف آقای محمدجواد طبسی تقدیم نموده‌ایم.

رجعت زنان مربوط به گروه خاصی نیست و هر بانویی خود را با خواسته‌ها و شرایط زندگی در حکومت مهدی آل محمد علیه السلام تطبیق دهد ممکن است در آینده از رحمت خداوندی بهره‌مند گشته، برای یاری امام زنده شود. یکی از آن شرایط خواندن دعای «عهد» است که در فرد، نوعی آمادگی برای پذیرش حکومت آخرین ذخیره الهی ایجاد می‌کند. به فرموده امام صادق علیه السلام :

هر که چهل صبح دعای عهد را بخواند از یاوران قائم ما باشد و اگر هم پیش از ظهور آن حضرت از دنیا برود خداوند او را از قبر بیرون آورد تا در خدمت آن حضرت باشد...^۱

انتظار فرج

یکی از شرایط حضور در حکومت بقیة الله و توفیق دیدار با آن حضرت انتظار فرج است؛ یعنی آمادگی کامل برای

۱. سفینه البحار، ج ۱، ص ۲۰۴.

پذیرش حکومت حق و آراستن به آنچه که مهدی علیه السلام می-
گوید و می‌خواهد. انتظار فرج یعنی نفی هر گونه سلطه از
بیگانگان و مبارزه با افکار انحرافی و فساد اخلاق و در یک
کلام، انتظار فرج یعنی بیزاری از دشمنان خدا و پیامبر و
معصومین علیهم السلام.

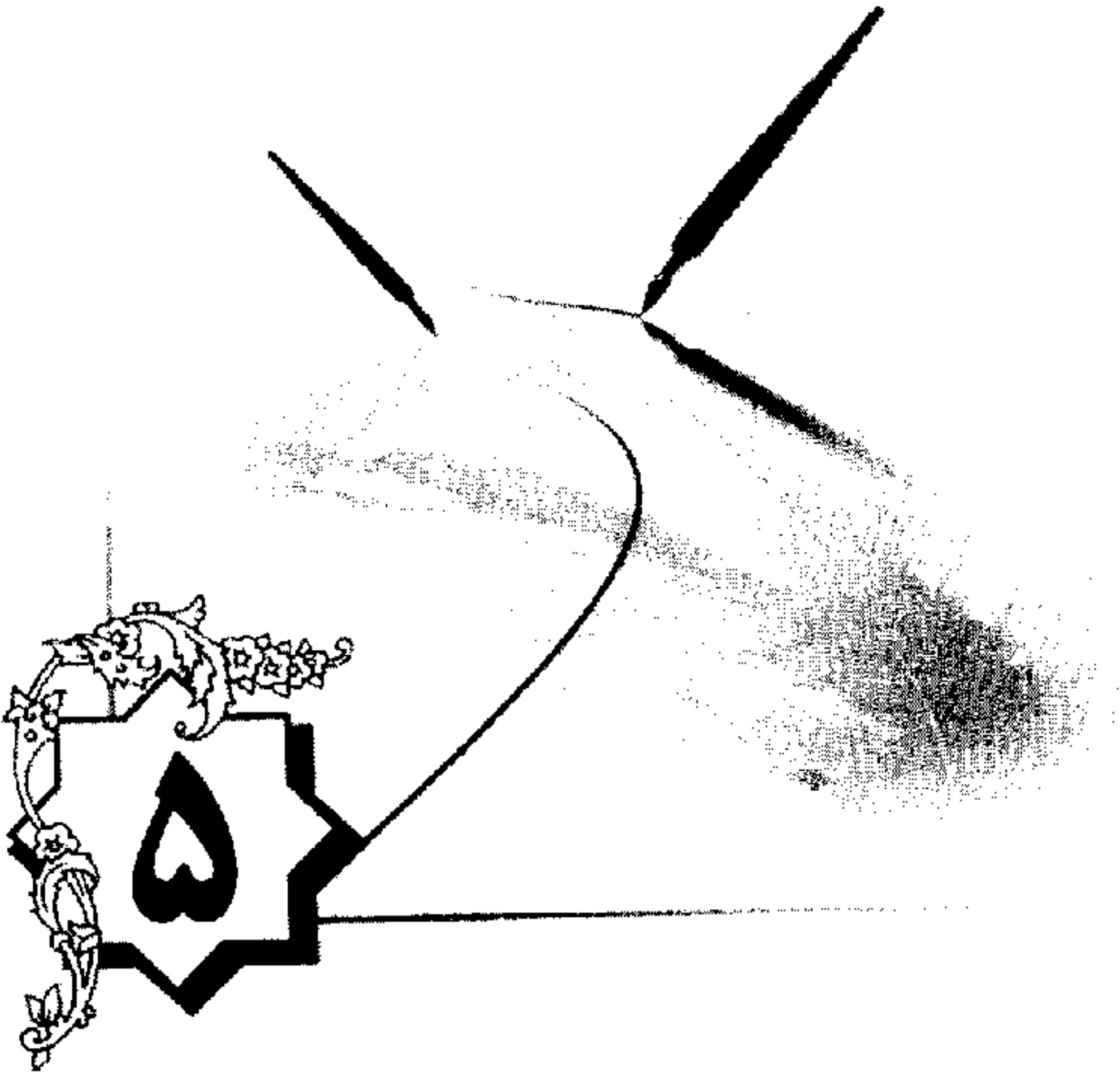
بی‌سبب نیست که انتظار از بهترین اعمال شمرده شده
است، بلکه فرد منتظر، دولت مهدی همانند کسی است که در
پیش روی رسول خدا شهید گشته و در خون خود غلتیده است
و اگر بر همان حالت انتظار از دنیا برود بسان کسی باشد که
در خیمه مهدی فاطمه علیها السلام می‌باشد.

ابوبصیر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که آن حضرت
روزی فرمود:

آیا شما را خبر ندهم به چیزی که خداوند عملی را
بدون آن از بندگانش قبول نمی‌کند؟ گفتیم: آری.
فرمود: شهادت بر وحدانیت خدا و رسالت
پیامبر صلی الله علیه و آله و اقرار به آنچه که خداوند فرموده، از

دوستی ما و بیزاری از دشمنان و اطاعت و پیروی از ما. نیز داشتن ورع و پرهیزکاری و انتظار کشیدن برای قائم علیه السلام آنگاه فرمود: به درستی که برای ما دولتی است، خداوند آن را هر زمانی که اراده کند برقرار می‌سازد. سپس افزود: هر کس دوست دارد از یاران قائم علیه السلام باشد باید در انتظار به سر برد و خود را به ورع و محاسن اخلاق پیاراید، و اگر در همان حال بمیرد برای او اجری همانند کسی است که آن حضرت را درک کرده باشد.^۱

زنان مہدی یاور

مقدمه

بر هیچ کس پوشیده نیست که برای پیروزی انقلاب و شکست و نابودی حکومت‌های جور و ستم نیاز به عوامل بسیاری است، که در رأس آنها حضور در صحنه و حمایت و تلاش خستگی‌ناپذیر، و آگاهی و تحمل رنج‌ها و امید به آینده درخشان است، و به عبارت دیگر یاران حضرت مهدی (عج) دارای این ویژگی‌ها هستند.

ما وقتی که زندگی و مراحل دعوت پیامبران علیهم‌السلام را تجزیه و تحلیل می‌کنیم هر کجا آنها حامی و یاور داشتند و این حامیان و یاوران به طور آگاهان و قاطع در صحنه بودند و با امید و توکل به خدا پیش می‌رفتند، پیامبرشان - هر چند در

بخشی اهدافش - به پیروزی می‌رسید و در غیر این صورت شکست ظاهری نصیبش می‌شد.^۱

طبق روایات، یاران حضرت مهدی (عج) شبانگاه به اذن الهی از بستر بیرون آمده، همگی در یک ساعت نزد آن حضرت در مکه اجتماع می‌کنند. سپس ایشان ظهور می‌کند و با یارانش وارد مسجدالحرام می‌شوند. آنان پس از بیعت جبرئیل، با آن حضرت بیعت می‌کنند و با حضرت مهدی (عج) رسالت انقلابی خود را اعلام می‌کند تا این که تعداد یارانش افزایش می‌یابد؛ وقتی که به ده هزار نفر رسیدند، آن حضرت از مکه خارج می‌شود تا زمین را از لوث و جو تبهکاران و ستمکاران پاکسازی کند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

آیهی ﴿أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا﴾^۲ دربارهٔ یاران قائم (عج) نازل شده. آنان شب از بسترشان بیرون می‌آیند، در حالی که صبح در مکه هستند....

۱. حضرت مهدی (عج) فروغ نابان ولایت، محمد مهدی اشتهاردی، ص ۱۵۹.

۲. سوره بقره، آیه ۱۴۸.

عبدالعظیم حسنی از امام جواد علیه السلام نقل می کند که فرمود:
 وقتی ۳۱۳ نفر از اهل اخلاص نزد مهدی (عج) اجتماع کردند او ظهور می کند و هنگامی که تعداد یارانش به ده هزار نفر رسید به اذن خداوند خروج می کند، سپس به حدی از دشمنان خدا را می کشد که خداوند از او خشنود گردد...^۱

ویژگی های یاران حضرت مهدی علیه السلام

۲- ویژگی های یاران آن حضرت در قرآن

در قرآن کریم، آیه ای است که بسیار امید بخش و سازنده است، این آیه در حقیقت بیانگر حقایق و واقعیت هایی است که اگر به طور جدی و همه جانبه تعقیب گردد، موانع سر راه را برمی دارد و جهان را به استقبال مصلح جهانی حرکت می دهد. خداوند به طور مستقیم، مومنان را مورد خطاب قرار داده و می فرماید:

۱. شناخت حضرت مهدی (عج)، علی رضا علی نوری و احمد حیدری، ص ۱۶۰.

﴿قُلْ يٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَآبِ هَلْ تَنقِمُونَ مِنَّآ إِلَّآ أَن ءَامَنَّا
بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَآنَ أَكْثَرُكُمْ
فَٱسْقُونَ﴾^۱

«ای مومنان! هر کس از شما مرتد شد و از اسلام
بیرون رفت خداوند در آینده جمعیتی را می‌آورد
که دارای این پنج امتیاز هستند:

۱- خداوند آنها را دوست دارد و آنها هم خدا را
دوست دارند.

۲- در برابر مؤمنان، خاضع و مهربانند.

۳- در برابر مشرکان و دشمنان، سرسخت و
نیرومندند.

۴- به طور پیگیری در راه خدا جهاد و تلاش می-
کنند.

۵- در مسیر انجام وظیفه از سرزنش هیچ سرزنش
کننده‌ای نمی‌هراسند. این فضل خداست، به هر

۱. سوره مائده، آیه ۵۹.

کس بخواهد (و او را شایسته ببیند) می‌دهد، فضل
و رحمت خدا وسیع‌تر است و او بر همه چیز آگاه
است.»

در روایات برای این آیه مصادیق مختلفی بیان شده، از
جمله اینکه این آیه در مورد یاران حضرت مهدی علیه السلام است
که با این ویژگی‌ها با تمام قدرت، در مقابل مرتدین و
کارشکنان می‌ایستند و برای برقراری حکومت عدل امام
قائم علیه السلام و برقراری عدالت در کل جهان تلاش می‌کنند و در
عبارتی امام صادق علیه السلام فرمود:

«صاحب این امر (حضرت مهدی علیه السلام) در پرتو این آیه (در
حمایت چنین یاران آگاه و دلاور) محفوظ است.»^۱

۲- ویژگی‌های یاران آن حضرت در احادیث

۱- ۲. امام صادق علیه السلام در حدیثی، خصوصیات یاران حضرت
مهدی علیه السلام را چنین یادآور می‌شود.

۱. حضرت مهدی علیه السلام، فروغ تابان ولایت، ص ۱۶۱.

... انسان‌هایی که قلب‌هایشان همانند تکه‌های آهن است (از ایمانی راسخ برخوردارند)، هرگز در مورد خدا شکی به دلشان راه نیافته است. اگر به کوه‌ها حمله کنند، آنها را از جایشان می‌کنند، با پرچم‌های خود وارد شهری (از شهرهای کفار) نمی‌شوند، مگر آن را ویران سازند، برای برکت و تبرک به اسب امام مهدی علیه السلام دست می‌مالند، آنها گرد امام مهدی علیه السلام را گرفته و در جنگ‌ها خود را سپر بلای ایشان می‌کنند و آنچه از آنان بخواهد به طور رسا و کامل انجام می‌دهند، مردانی که شب را نمی‌خوابند و در نمازشان زمزمه‌ای مانند زمزمه زنبوران دارند، شب را به عبادت سپری کرد؟ صبحگاهان بر اسب‌های خود سوارند، راهبان شب و سیران روزند، آنان نسبت به قائم علیه السلام مطیع‌تر از کنیز نسبت به آقایش هستند، برافروخته و نورانی هستند، انگار در قلبشان چراغی است، از خداوند بی‌مناکند، برای شهادت دعا می‌کنند و آرزو می‌کنند که در راه خدا کشته شوند، شعارشان

خونخواهی امام حسین علیه السلام است. وقتی که حرکت می‌کنند رعب و وحشت تا مسافت یک ماه راه در پیشاپیش آنها در حرکت است (تبهکاران از مسافت‌های دور از آنان می‌ترسند) خداوند امام مهدی علیه السلام را به وسیله آنان یاری می‌کند.^۱

۲- ۲. امام سجاده علیه السلام درباره منتظران و یاوران حضرت مهدی علیه السلام به یکی از دوستانش به نام ابو خالد چنین فرمود:

«انسان‌هایی که در زمان غیبت امام زمان علیه السلام به سر می‌برند و معتقد به امامت و رهبری آن حضرت و منتظر ظهور و قیامش هستند، از مردم هر زمانی برترند. چرا که خداوند آنها را آن چنان از عقل و فهم و شناخت برخوردار کرد، که غیبت امام زمان علیه السلام برای آنان همچون ظهور آن حضرت است، خداوند آنها را در این زمان همچون مجاهدانی قرار داده که با شمشیر پیشاپیش رسول خدا صلی الله علیه و آله با دشمن می‌جنگیدند، در حقیقت مردان

۱. شناخت حضرت مهدی، ص ۱۶۰.

خالص و شیعیان راستین ما چنین افرادی هستند
که در آشکار و پنهان به سوی خدا دعوت کنند.»^۱

۲-۳. امام باقر علیه السلام در ضمن گفتاری فرمودند:

«وقتی قائم ما - عجل الله تعالی فرج الشریف - قیام کند هر
یک از شما به اندازه قوت چهل مرد نیرو پیدا می-
کنید، و دل‌های شما همچون پاره‌های آهن می‌شود
که اگر به کوه‌ها بزنند آنها را می‌شکافند...»^۲

و نیز فرمود:

«قیام مهدی علیه السلام از این جهت شباهت به لشکر
حضرت محمد صلی الله علیه و آله دارد که با شمشیر قیام می‌کند
و دشمنان خدا و رسول صلی الله علیه و آله و گمراه‌کنندگان را به
قتل می‌رساند و با شمشیر و ترساندن پیروز می-
گردد، آن چنان پیروزی که هیچ پرچمی از او
شکسته نمی‌شود.»^۳

۱. حضرت مهدی، فروغ تابان ولایت.

۲. همان.

۳. همان.

بانوان دولت مهدی

بدون تردید بانوان شایسته و متعهد در دولت آن حضرت جایگاه ارزشمندی دارند. نقش زن در آن زمان همانند زنان صدر اسلام خواهد بود؛ یعنی همان رسالتی که یک زن مسلمان طبق آئین اسلام به دوش گرفته است در عصر ظهور نیز به آن پای بند خواهد بود. آنچه از روایات برمی آید، آن است که عده‌ای از کارگزاران آن حضرت از بانوان ارجمند هستند.^۱

بر پایه‌ی بعضی از روایات چهارصد زن هنگام قیام مهدی علیه السلام آن حضرت را همراهی می‌کنند که اکثریت آنها در بخش بهداشت و درمان مشغول فعالیت هستند.

البته درباره تعداد زنان اختلاف وجود دارد بعضی از روایات از سیزده زن نام برده‌اند که هنگام ظهور با حضرتش می‌باشند که شاید آنها از نیروهای ابتدایی حضرت مهدی علیه السلام می‌باشند.

۱. امام زمان (عج) سرچشمه نشاط جهان، عبدالکریم پاک‌نیا، ص ۱۰۳.

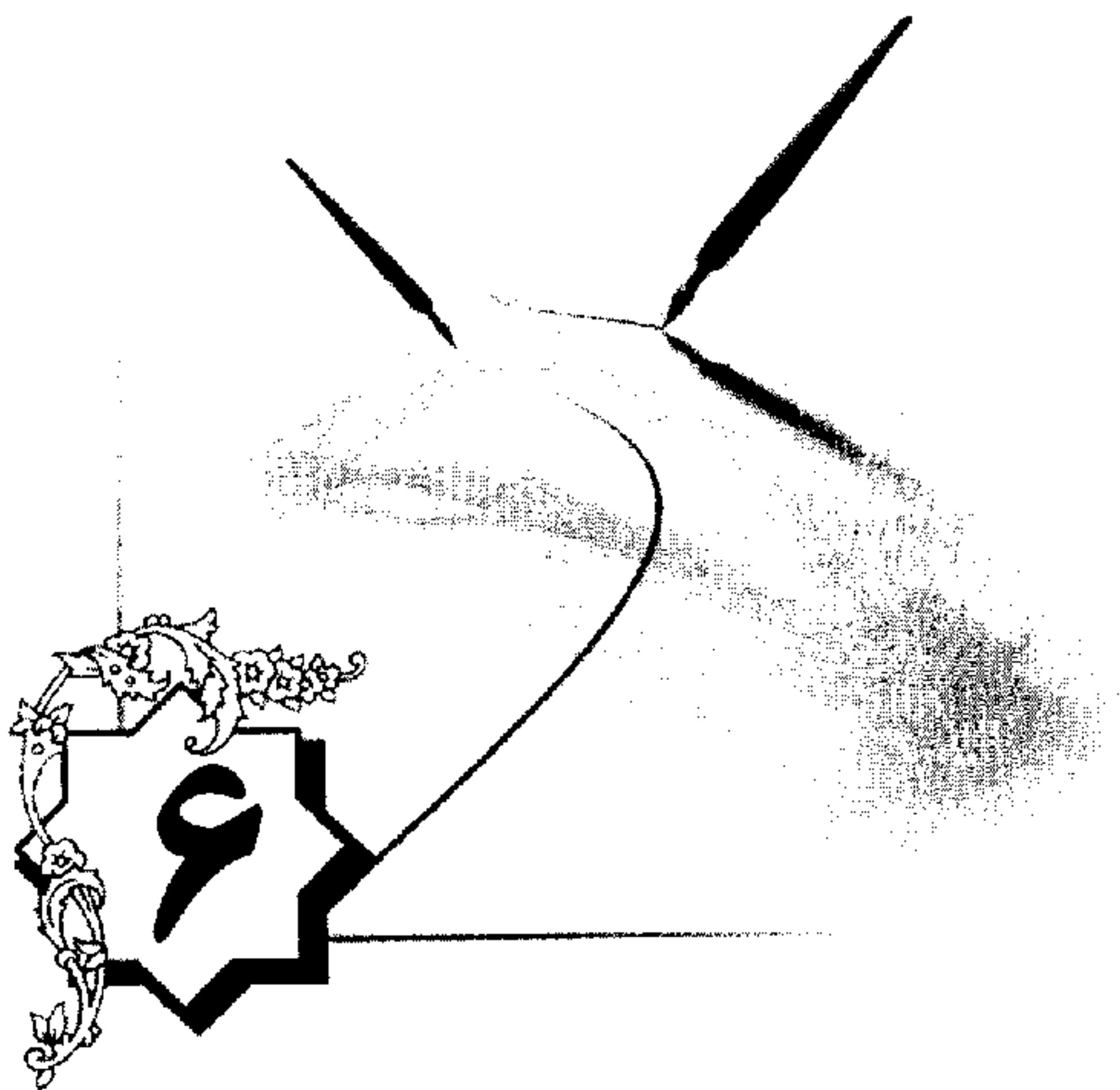

بعضی روایات هم تعداد زنان را هفت هزار و هشتصد نفر ذکر کرده‌اند، که این می‌تواند از زنانی که پس از قیام، حضرت را همراهی می‌کنند و در کارها با آن حضرت کمک می‌کنند.^۱ از این روایات ثابت می‌شود حضور زن در دولت امام مهدی بسیار جدی است. اگر زنان به ویژگی‌های یاران و امتیازات انسان‌های وارسته‌ی عصر غیبت خود را بیارایند و واقعاً این صفات را جامه‌ی عمل بپوشانند، از یاران حضرت مهدی علیه السلام محسوب شده و در دنیا و آخرت سربلند و پیروزند.

۱. ر. ک: چشم‌اندازی به حکومت امام زمان (عج)، ص ۶۹. همه‌ی این روایات را از منابع مهم ذکر کرده است.

زنان رجعت کننده

زنان رجعت کننده

در تاریخ اسلام زنان فداکار و باایمان بسیاری وجود داشته که برای دین خدا تلاش کرده‌اند. حضرت خدیجه علیها السلام تمام دارایی‌های خود را صرف اسلام کرد. حضرت فاطمه علیها السلام نیز در حمایت از ولایت بسیار کوشید و با شهادت مظلومانه‌اش چهره نفاق را آشکار کرد. حضرت زینب علیها السلام با تحمل سختی‌های بی‌شمار پیام عاشورا را به جهانیان رساند.

زنان بسیاری نیز چون ام ایمن و نسیمه در جنگ‌ها همراه پیامبر بودند و در لحظات سخت جنگ همراه پیامبر بودند و از او مراقبت می‌کردند.

نقش زنان در دولت مهدوی

در حکومت جهانی حضرت ولی عصر زنان مؤمن و متعهد دارای جایگاه والایی هستند. در روایتی جابر بن جعفری از امام باقر علیه السلام نقل می‌کند:

به خدا قسم سیصد و اندی مرد می‌آیند که در بین آنها پنجان زن وجود دارد و بدون وعده قبلی در مکه اجتماع می‌کنند.^۱

در روایت دیگری نیز حمدان بن اعین از امام باقر علیه السلام نقل می‌کند:

در زمان حضرت حکمت بر مردم ارزانی می‌شود. حتی بانوان در منزل با کتاب الهی و سنت نبوی قضاوت می‌کنند.^۲

این روایت پیشرفت بانوان و بهره‌مندی آنها از علم و حکمت در حکومت مهدوی را نشان می‌دهد. زنان در این

۱. تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۶۵.

۲. غیبت نعمانی، ص ۲۳۹.

حکومت در سازندگی و گسترش فرهنگ اسلامی و آموزش معارف و تبیین آن نقش اساسی خواهند داشت.^۱

مفهوم رجعت

پدیده مهمی که در دوران ظهور اتفاق خواهد افتاد حضور افرادی است که از دنیا رفته‌اند که به این پدیده رجعت می‌گویند. رجعت در لغت به معنای بازگشت است.

دلیل رجعت

رجعت جزو باورهای مذهب تشیع است. قرآن کریم می‌

فرماید:

﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ﴾

۱. عصر زندگی، ص ۷۵.

روزی که از هر ملتی فرجی - از آنان که آیات ما
را تکذیب می کردند - گرد می آوریم و آنان را به
صف برانند.^۱

در روایتی آمده، مأمون از امام رضا علیه السلام پرسید: نظر شما
درباره رجعت چیست؟ امام پاسخ داد: «رجعت واقعیت
دارد»^۲

امام صادق نیز می فرماید:

از ما نیست کسی که به رجعت باور نداشته باشد.^۳

۱. سوره نحل، آیه ۸۳

۲. همان، ص ۵۹

۳. مستدرک وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۴۵۱

ویژگی‌های رجعت

الف) مراحل رجعت:

رجعت از لحاظ زمانی به دو مرحله تقسیم می‌شود: مرحله نخست، که در اولین لحظات قیام و شاید کمی قبل اتفاق می‌افتد. در این مرحله گروهی از یاران امام رجعت می‌کنند که تعدادی از آنها جز سیصد و سیزده یار امام هستند.^۱

مرحله دوم که بعد از استقرار حکومت و گسترش عدالت است در این مرحله دو گروه رجعت می‌کنند. دسته اول صالحانی هستند که برای دیدن حکومت صالحان و بهره‌مندی از آن برمی‌گردند. دسته دوم ستمکارانی هستند که برای چشیدن خواری دنیا قبل از خواری آخرت بازمی‌گردند.^۲

۱. دلائل الامامه، ص ۴۶۳.

۲. مختصر بصائر الدرجات، ص ۱۸ و ۲۷ و ۲۸.

ب) گروه رجعت‌کنندگان

براساس روایات، رجعت امری عمومی نیست و در هر مرحله تنها عده خاصی به دنیا برمی‌گردند.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

رجعت عمومی نیست؛ مخصوص برخی‌ها است و

تنها مؤمنان و مشرکان خالص برمی‌گردند.^۱

از مطالب گفته شده معلوم گردید، گروهی از بانوان در

دوران ظهور امام عصر علیه السلام به دنیا بازمی‌گردند و سعادت

یاری امام را می‌یابند و از نعمت حضور امام و دولت صالحان

بهره‌مند می‌شوند.

جابر از امام باقر علیه السلام در مورد آیه (و اگر در راه خدا

کشته شوید یا بمیرید) سؤال کرد. امام فرمودند: جابر می‌دانی

سبیل الله چیست؟ عرض کرد: خیر، مگر وقتی از شما بشنوم.

امام فرمود:

۱. همان، ص ۲۴.

کشته شدن در راه حضرت علی و فرزندان او است
 کسی که در راه ولایت او کشته شود در راه خدا
 کشته شده است و کسی نیست که به این آیه
 ایمان آورد مگر اینکه برای او یک کشته شدن و
 یک مرگ طبیعی هست. به یقین هر کس کشته
 شود برانگیخته می‌شود تا به مرگ طبیعی از دنیا
 رود و هر که به مرگ طبیعی از دنیا رود
 برانگیخته می‌شود تا کشته شود.^۱

ویژگی‌های رجعت‌کنندگان

الف) ایمان خالص

مهمترین ویژگی رجعت‌کنندگان ایمان خالص است. برای
 درک دوران ظهور باید ایمانی قوی و خالص داشت. منظور از
 ایمان خالص، عقیده‌ای است که نیت‌های دنیوی و غیر الهی در
 آن دخالت نداشته باشد و انسان تنها برای خدا و فرمان او

ایمان آورد و مؤمن گردد. ایمان خالص آثاری دارد که مهمترین آنها پایداری است که از دو جهت بررسی می‌گردد:

۱- مقاومت در مقابل دشمن: کسانی که در دوران ظهور رجعت می‌کنند که به سبب ایمان خالص، اهل پایداری و مقاومت هستند و تا حد امکان پایداری می‌کنند و از حمایت دین و اولیای دین دست برنمی‌دارند.

۲- استقامت در برابر محیط: مؤمنان خالص حق مدارند، یعنی هر چه ایمان هر چه ایمان به ایشان حکم کند به همان عمل می‌کنند و جوّ حاکم بر جامعه و محیط نمی‌تواند بر آنان اثر گذارد... با وجود آنکه در اقلیت هستند راه خدا را با قدم‌های استوار می‌پیمایند و در اکثریت حل نمی‌شوند و اراده خود را از دست نمی‌دهند.

ب) ولایت‌پذیری آگاهانه

هنگامی که سلمان به محضر پیامبر می‌رسد و چگونگی توفیق درک امام قائم علیه السلام را طلب می‌کند، پیامبر می‌فرماید:

ای سلمان، تو و امثال تو و هر که ولایت امام قائم یا ائمه را به سبب چنین شناختی (شناخت واقعی آنها) بپذیرد، زمان ظهور او را درک می‌کند. منظور از شناخت واقعی علاوه بر دانستن نام و نسب امام، دانستن جایگاه امام در جهان آفرینش است.

ج) سنخیت با اهل بیت

کسانی که بتوانند سنخیت با امامان را در خود ایجاد کنند و مانند سلمان به مقام «سلمان منا اهل البیت»^۱ برسند و جزو خانواده اهل بیت به شمار می‌آیند، در دوران ظهور، حضور خواهند یافت.

راه ایجاد سنخیت و از اهل بیت بودن: پیامبر می‌فرماید: ای سلمان هر کس اهل بیت را بشناسد و به آنها اقتدا کرده، در نتیجه با دوستان آنها دوستی کند و از دشمنان آنها بیزارى جوید، به خدا سوگند او از ماست و هر کجا ما وارد شویم او

۱. عیون اخبار الرضا، ج ۲، ص ۶۲.

نیز وارد می‌شود و هر کجا مسکن ما باشد، محل سکونت او نیز خواهد بود.

(د) رنج و مشقت در راه اهل بیت

کسانی که در دوران قبل از ظهور زندگی می‌کردند و به سبب اعتقاد به امامان آزارشان می‌دادند، در دوران ظهور حضور می‌یابند. براساس روایتی، افرادی برای گرفتن انتقام و قصاص کردن برمی‌گردند.^۱

(ه) جهاد و مبارزه

کسانی که در دوران غیبت امام، برای زمینه‌سازی ظهور مردانه می‌جنگند و برای آماده شدن جامعه از هیچ خطری نمی‌هراسند و با دشمنان سعادت و رستگاری نبرد می‌کنند و در پایان به شهادت می‌رسند یا عمرشان در راه مبارزه می‌گذرد به دنیا باز می‌گردند و تحقق یافتن هدف نهایی خود را می‌یابند.

۱. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۴۲، اوائل المقالات، ص ۷۷.

زنان رجعت کننده

نام زنانی که رجعت خواهند کرد تنها در یک روایت است. امام صادق علیه السلام می فرماید:

همراه قائم سیزده زن رجعت می کنند و مسئولیت مداوای مجروحان و مراقبت از بیماران به آنها واگذار می شود. همان گونه که همراه پیامبر این کار را می کردند.

راوی می گوید:

عرض کردم: نام آنها را برایم بیان فرمایید، فرمود:
قنواء دختر رشید و ام ایمن و حبابه و البیه و سمیه
مادر عمار یاسر و زبیده و ام خالد احمسیه و ام
سعید حنفیه و صبانہ آرایشگر و ام خالد جهنیه.^۱

با توجه به متن روایت، می توان نتیجه گرفت، این زنان در اوایل ظهور رجعت می کنند و در قیام و مبارزه امام برای استقرار حکومت شرکت می کنند. از سوی دیگر، از روایات

۱. دلائل الامامه، ص ۴۸۴.

چنین برمی آید که شماری از یاران امام از رجعت کنندگان به شمار می آیند.^۱

ره یافت‌ها

دوران حکومت حضرت ولی عصر علیه السلام بی تردید دوران طلایی حکومت فضیلت و معنویت است و فساد و تباهی، ستم و گناه رخت برمی بندد و زمین محل بندگی و عبادت خداوند می شود. پاکی همه جاموج می زند و انس و الفت و انسانیت به جامعه به اوج می رسد.

آرزوی هر کسی حضور در چنین جامعه‌ای است تا بتواند از نعمت‌های مادی و معنوی آن بهره‌مند شود. حال که دریافتیم که راه حضور باز است و هر کس مانند سلمان باشد، می تواند آن دوران را درک کند، باید شتافت و تا فرصت باقی است به این سعادت بزرگ دست یافت و خود را لایق حضور

۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۶، ح ۹۲؛ همان، ج ۵۳، ص ۸۶، ح ۸۶.

در دولت مهدی کرد. ایمان خالص داشتن اولین شرط رجعت و درک دولت امام مهدی علیه السلام است پس باید در کسب ایمان خالصانه تلاش کرد. شناخت مقام اهل بیت و فهم عظمت شخصیت و نقش آنها در جهان آفرینش اولین قدم در راه پذیرش ولایت آنها و سنخیت یافتن با آنهاست.

پذیرش ولایت آنها، آن هم از سر شناخت و معرفت، قدم بعدی است به همین دلیل باید همراه شناخت روزافزون، ولایت پذیر باشیم و در تقویت این خصلت بکوشیم.

هم‌رنگی و سنخیت با اهل بیت موجب رجعت و درک دوران ظهور است. لذا باید سعی کنیم رفتار و پنداری داشته باشیم که اهل بیت علیهم السلام می‌پسندند. باید مانند آنها بیندیشیم و عمل کنیم. برای ایجاد سنخیت لازم است آنها را بشناسیم و از آنها پیروی کنیم. کسانی که در راه اهل بیت فشارها و سختی‌ها را تحمل می‌کنند و در دوران حکومت آنها زنده می‌شوند. پس نباید از مشکلات و اهمه داشت بلکه باید برای رشد فرهنگ آنان با آغوش باز به استقبال سختی‌ها رفت و در

زنان رجعت‌کننده

برابر حق‌کشی سکوت نکرد. هر کس در راه اهل بیت تلاش
و مبارزه کند سعادت یاری امام قائم علیه السلام را نیز خواهد
داشت.^۱

۱. برگرفته از مقاله فصل‌نامه علمی - تخصصی مشرق موعود ش ۲، «ویژگی زنان رجعت-
کننده»

زنان رجعت کننده

زنان در حکومت امام زمان (عج)

تألیف: محمد جواد طبسی

آنچه در این کتاب می‌خوانید:
حدیث، بانوی سامرا
زنان نقش‌آفرین در زندگی امام آخرین
از دواج امام زمان

زنان و امام مهدی علیه السلام

ناهید طیبی، رؤیا باقری
فرزانه حکیم

چهارم ۱۳۸۵

امام مهدی علیه السلام و بانوان حريم ولایت

واحد پژوهش و تحقیق موعود

زنان و امام مهدی

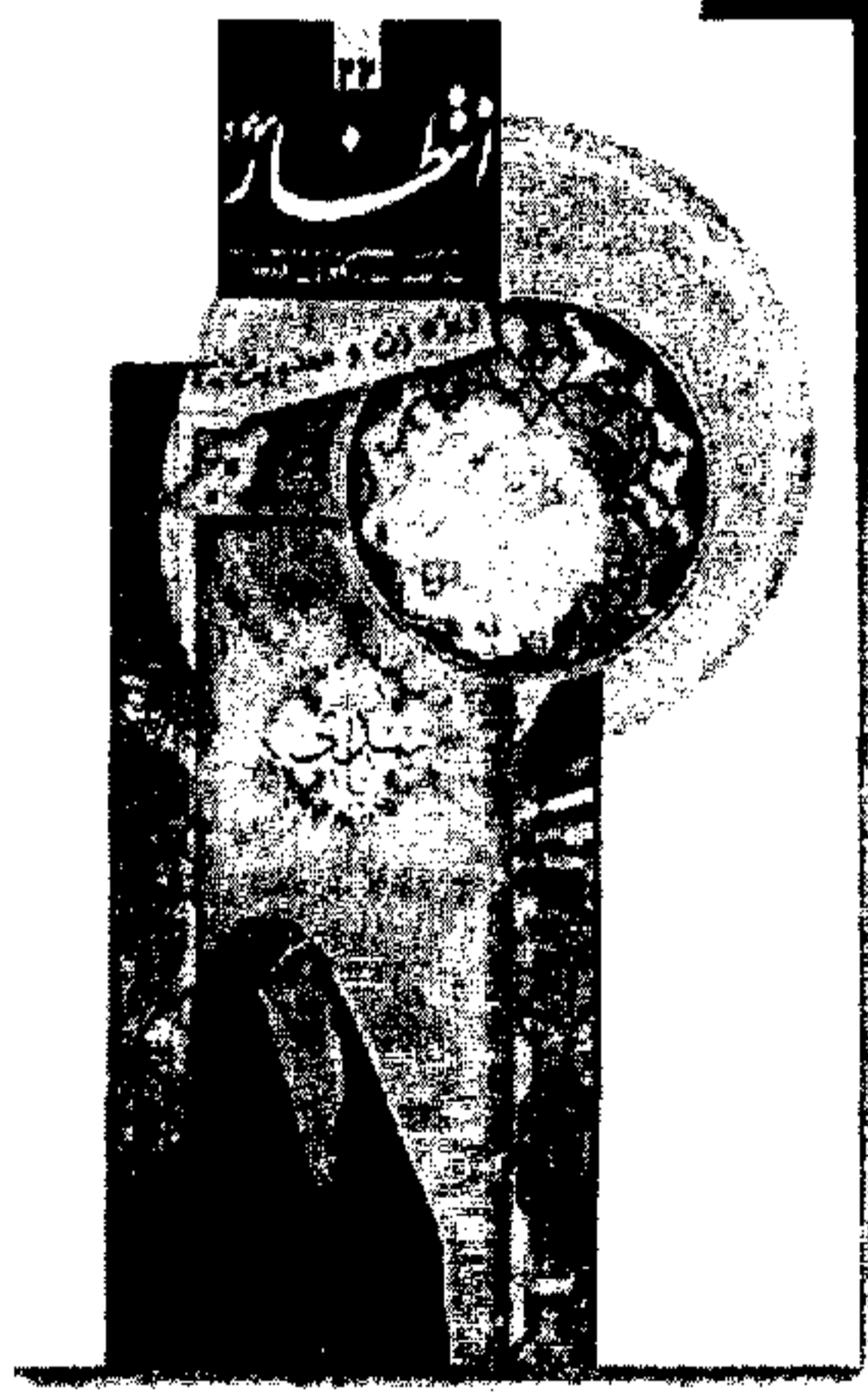
شماره شانزدهم
۱- ازدواج امام زمان
میرزانه حکیمزاده
۲- زنان نقش‌آفرین در زندگی امام آخرین
رؤیا باقری
۳- حدیث بانوی سامرا
ناهید طیبی

آنچه در این کتاب می‌خوانید:
حضرت زهرا و حضرت مهدی (عج)
دیگر محارم حضرت مهدی در آینه حدیث
محارم حضرت مهدی در آینه تشرفات
امام مهدی علیه السلام و بانوان حريم ولایت علیه السلام
واحد پژوهش و تحقیق موعود

آنچه در این کتاب می‌خوانید:
 کلیات
 عقل، حجت الهی
 زن و تعقل
 تکامل در عصر ظهور

تکامل عقول زنان در عصر ظهور
 تألیف: مهین پاک‌روان

انتظار موعود

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)
 مرکز تخصصی مهدویت

زنان رجعت‌کننده

